

Dosarul nr. 1a-1674/15

DECIZIE

27 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, în componența:

Președintele ședinței de judecată, judecător

ULIANOVSKI Xenofon

judecători

SECRIERU Ion

Grefier

BALMUȘ Svetlana

URSU Renata

Cu participarea:

Procurorului

CIOBANU Sergiu

Avocatului

CHISNENCU Alexandru

Inculpatului

CONIȘESCU Andrei

Reprezentantului părții vătămate

VIERU Grigore

a judecat, în ședință publică, apelul procurorului AXENTIEV Alexei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 19 octombrie 2015, în cauza penală în privința lui

CONIȘESCU Andrei Ion, născut la 18.01.1952, originar din sat. Sofia, r-nul Drochia, domiciliat în mun. Chișinău, str. Studenților 7/3, ap. 41, cetățean al Republicii Moldova, supus militar, studii superioare, căsătorit, angajat în calitate de consilier al Directorului general al Agenției Rezerve Materiale, anterior ne judecat, -

pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3), lit. d) Codul Penal,

Termenul de examinare a cauzei în prima instanță: 16 aprilie 2014 – 19 octombrie 2015, în instanța de apel: 04 noiembrie 2015 – 26 ianuarie 2016.

Procedura de citare legal executată.

Procurorul cere admiterea apelului.

Avocatul și inculpatul pledează pentru respingerea apelului ca fiind nefondat.

Asupra apelului, în baza materialelor din dosar și a argumentelor prezentate în ședința de judecată, Colegiul,

A CONSTATAT:

Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 19 octombrie 2015, inculpatul CONIȘESCU Andrei Ion, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(3), lit. d) Codul Penal a fost achitat din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

- Pentru a se pronunța în cauza dată, instanța de fond a reținut că, de către organul de urmărire penală, inculpatul CONIȘESCU Andrei, este învinuit de faptul că, în perioada 15-26 iulie 2010, deținând funcția de consultant principal al Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, numit în funcție publică prin Ordinul Președintelui Parlamentului SC-2 nr.5 din 01 februarie 2010, depășind în mod vădit atribuțiile de serviciu, contrar pct.1.3 alin. (2) al Instrucțiunii privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Biroului Permanent al Parlamentului nr.13-XVI din 07.12.2005 (în continuare Instrucție), care prevede că respectarea regulilor stabilite în ea este obligatorie pentru deputații în Parlament, pentru funcționarii Aparatului Parlamentului, pentru consilierii conducerii Parlamentului, pentru consultanții și referenții din comisiile permanente și fracțiunile parlamentare, pct.8.4.2 din Instrucțiune care stabilește că lucrul nemijlocit cu actele legislative intră în obligațiunile funcționarilor din comisiile permanente, din Direcția documentare parlamentară și din Direcția juridică, pct.8.4.3 din Instrucțiune care prevede că consultanții nereprezentabili din comisiile permanente prezintă legile și

pct.8.4.3 din Instrucțiune care prevede ca consultanții responsabili din comisii permanente prezintă legile și hotărârile, împreună cu fișa de însoțire (anexa nr.32) Secției de redactare a Direcției documentare parlamentară, pct.8.4.5 din Instrucțiune care stipulează că actele legislative prezentate spre redactare în secția de redactare de către consultanții responsabili din comisii permanente vor fi imprimate pe file de hârtie albă de formatul A4 pe o singură pagină și pct.8.4.7-8.4.8 din Instrucțiune care stabilește că actul legislativ redactat se restituie consultantului responsabil din comisia permanentă, care urmează în mod obligatoriu să-l verifice, înainte de a fi semnate de conducere, ilegal, modificând conținutul stenogramei ședinței în Plenul Parlamentului din 15 iulie 2010, a redactat și imprimat pe foi de hârtie textul final al Legii nr.176 din 15 iulie 2010, conform căruia în Anexa la lege, la pct. 1) lit. e) s-a introdus următorul cuprins: e) întreținerea cazinourilor până la 6 mese inclusiv, cuantumul taxei constituie 180 000 lei pentru fiecare masă de joc, iar începând cu a 7-ea, cuantumul taxei constituie 360 000 lei.

Tot el, este învinuit de faptul că, depășind în mod vădit atribuțiile acordate prin lege, în scopul de a urgenta intrarea în vigoare a actului normativ menționat, ilegal a introdus modificări în pct. III al Legii nr.176 din 15 iulie 2010, care prevedea că legea intră în vigoare peste 3 luni de la data publicării, cu excepția articolului 1 punctul 18, în partea ce se referă la punctul 1 litera e) din anexă, care intră în vigoare la data publicării.

Ulterior, cet. CONIȘESCU Andrei, în pofida faptului că modificările menționate nu au fost acceptate de Comisia economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, nu au fost examinate și votate în ședința în Plen a Parlamentului, ducând în eroare personalul din Direcția documentare parlamentară, ilegal le-a introdus în redacția finală a textului Legii nr.176 din 15 iulie 2010, care a fost promulgată prin Decretul Președintelui Interimar al Republicii Moldova Mihai Ghimpu nr.464-V din 30 iulie 2010. Urmare a acțiunilor ilegale ale cet. CONIȘESCU Andrei de introducere frauduloasă a modificărilor în cauză în textul Legii nr.176 din 15 iulie 2010, potrivit informației prezentate de către Camera de Licențiere, bugetul de stat a fost prejudiciat cu suma de 5 973 165 lei, ce constituie urmări grave.

. Acțiunile inculpatului CONIȘESCU Andrei, au fost încadrate de acuzare în baza art.328 alin.(3), lit. d) Cod penal, după indicii calificativi, **depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, faptă ce a cauzat urmări grave intereselor publice.**

. Contestând vinovăția inculpatului CONIȘESCU Andrei, în termenii legali a depus apel procurorul AXENTIEV Alexei, solicitând casarea sentinței Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 19 octombrie 2015, pronunțată în privința inculpatului CONIȘESCU Andrei Ion, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care CONIȘESCU Andrei Ion, să fie recunoscut culpabil în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin.(2), lit. d) Cod penal, în baza sancțiunii acestui articol și a-i stabili o pedeapsă sub formă de închisoare de pe un termen de 8 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu aplicarea pedepsei complimentare - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în organele administrației publice centrale și locale și de a exercita astfel de activitate pe un termen de 10 ani.

În apelul său partea acuzării consideră că, instanța de fond cu toate că a dispus achitarea lui CONIȘESCU Andrei, a indicat în sentința sa toate probele prezentate de acuzare și care incontestabil dovedesc vina ultimului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.328 alin. (2), lit. d) din Codul penal și, nici nu a considerat de cuviință să-și motiveze poziția sa or, instanța la emiterea sentinței de condamnare sau achitare este obligată să-și expună părerea asupra probelor prezentate de către părți.

În același timp apelantul consideră că, prima instanță neavând nici o probă pertinentă și concludentă, cu toate că organul de urmărire penală a acumulat probele sale în conformitate cu prevederile legale, nefiind constatată nici o încălcare, a considerat, evident neîntemeiat, de cuviință să pună sub dubiu probele prezentate și susținute de către acuzator de stat în ședința judiciară.

Consideră că instanța de fond a pronunțat o sentință care este contrară legii, deaceea ea urmează a fi casată, iar inculpatul CONIȘESCU Andrei recunoscut vinovat în baza art.328 alin. (2) lit. d) din Codul penal și respectiv, condamnat.

La fel, inculpatul a declarat că prin acțiunile sale nu a cauzat care prejudiciu bugetului de stat, din contra s-au majorat încasările la buget și Guvernul intenționa să micșoreze această taxă.

Afirmațiile inculpatului poartă un conținut declarativ, probele și realitatea demonstrând contrariul.

Astfel, în rezultatul acțiunile ilegale ale lui Andrei CONIȘESCU demonstrate atât la faza de urmărire penală cât și în instanța de judecată, potrivit informației prezentate de către Camera de Licențiere și confirmată prin hotărârile definitive și irevocabile ale instanțelor de judecată, bugetul de stat a fost prejudiciat cu suma de 5 973 165 lei, ce constituie urmări grave și care pînă în prezent nu a fost restituită (achitată). Prejudiciu în cauză constă din valoarea taxelor care s-au angajat agenții economice care practică acest gen de activitate - jocurile de noroc, să le achite la bugetul de stat la momentul eliberării licenței și pe care nu le-au achitat datorită falsificării de către inculpat al textului Legii nr.176 din 10.07.2010 la capitolul mărimea taxei pentru o masă de joc în cazinouri.

Faptul că, agenții economici Î.M. „PALACE CASINO” SRL (licența seria A MMII nr. 033033 din 17.11.2009, Î.M. „SALERAS STAR” SRL (licența seria A MMII nr.034515 din 14.09.2007, S.C. „V.L.V.&CO” SRL (licența seria A MMII nr.035429 din 22.01.2010 și, respectiv, nr.036608 din 25.02.2011, S.C. „ALB CURAT” SRL (licența seria A MMII nr.035184 din 15.09.2010, ilegal nu au achitat taxa pentru jocurile de noroc a fost constat prin hotărârile irevocabile și definite ale instanțelor de judecată, la moment fiind impuse sa achite aceste taxe care în total constituie suma de 5 973 165 lei.

Apelantul a reiterat și faptul că în cazul infracțiunilor contra justiției, gravitatea infracțiunilor săvârșite trebuie de înțeles în sensul că aceste infracțiuni, comparativ cu alte categorii de infracțiuni, prezintă un pericol deosebit de grav pentru societate și securitatea statului stat, deoarece gradul prejudiciabil al infracțiunilor date periclitează activitatea normală a statului prin intermediul reprezentanților acestuia, iar obiectul juridic nemijlocit îl constituie relațiile sociale a căror existență și desfășurare normală sunt condiționate de ocrotirea relațiilor sociale. Pedepsa stabilită de instanța de judecată pentru astfel de categorii de infracțiuni trebuie să fie nu numai legală, în sensul de respectare a cadrului legal de individualizare judiciară, dar în același timp, trebuie să fie și justă, adică să se respecte criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului. Un rol important în consolidarea sectorului public li se acordă mijloacelor legale. Înainte de toate, se au în vedere reglementările care statuează funcțiile și competențele persoanelor cu funcție de răspundere, stabilind cele mai importante aspecte ale activității lor și prevăzând măsurile adecvate de influențare ce pot fi aplicate celor vinovați de nesocotirea disciplinei de serviciu. Or, activitatea de serviciu trebuie exercitată în limitele competenței acordate de normele care circumstanțiază statutul juridic al persoanei cu funcție de răspundere, aceasta fiind una dintre condițiile de bază ale funcționării normale a sectorului public, în aceste împrejurări, dacă persoana cu funcție de răspundere săvârșește acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin aceasta cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, vom atesta o gravă perturbare a activității de serviciu într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor. Pe cale de consecință, se justifică intervenția legii penale în planul incriminării, la art.328 CP RM, a faptei de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu.

Colegiul penal, audiind părțile, examinând materialele cauzei penale, consideră apelul ca fiind nefondat și pasibil de respins, iar sentința atacată - legală și întemeiată, din următoarele considerente:

• La pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 CPP, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

• *Astfel, nici una din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în ședința instanței de fond și apel nu confirmă vina inculpatului de comiterea infracțiunii imputate lui:*

• Fiind audiat în instanța de fond **inculpatul CONIȘESCU Andrei**, vina nu și-a recunoscut-o. A declarat că, cu învinuirea adusă nu este de acord, deoarece în momentul săvârșirii, așa zisei infracțiunii, în perioada 15-26 iulie 2010, în Codul penal acționa art. 123 "Persoana cu funcție de răspundere" din Legea 985-XV din 18.04.2002 și nicidecum nu funcționa art. 123 modificat prin Legea 245 din 12.12.2011, care a intrat în vigoare la 03.02.2012. În afară de aceasta, a deținut funcția de consultant principal - funcție de execuție, iar potrivit art. 6-10 din Legea nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, precum și Legii 155/2011 Clasificatorul unic al funcțiilor public (Anexa, pct. 3 Cod Co1), care nu se încadrează ca persoană cu funcție de răspundere, stipulată la art. 123 Cod penal, în redacția Legii 985-XV din 18.04.2002 și deci, nu pot fi subiect al infracțiunii art.328 alin.(3) lit. d), în redacția Legii 985 din 18.04.2002, prin prisma art. 123 Cod penal în aceeași redacție. Procesul de examinare, aprobare și promulgare a Legii nr. 176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător a avut loc în perioada mai-august 2010. Art.123 și art. 328 din Legea nr. 985-XV din 18.04.2002 Codul penal al Republicii Moldova (Republicat: Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 72- 74/195 din 14.04.2009, în vigoare din 24.05.2009), vizează definițiile persoanei cu funcție de răspundere, persoanei cu înaltă funcție de răspundere, precum și acțiunile acestora. Aceste prevederi au acționat în perioada 24 mai 2009 - 02 februarie 2012. În conformitate cu prevederile art. 22 al Constituția Republicii Moldova, nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos, iar potrivit art. 46 al Legii 780/27.12.2001 privind actele legislative, actul legislativ produce efecte numai în timpul cât este în vigoare și nu poate fi retroactiv sau ultra-activ. Potrivit art. 328 a Codului penal, săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice. Prin urmare, se pune întrebarea prin care legi au constat procurorii că unui consultant principal - funcție de execuție, i se acordă drepturi și atribuții, mai mult ca atât Legea 797/1996 nu prevede nici o trimitere la sintagma „ consultant principal”.

Referitor, la Instrucțiunea privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Biroului Permanent al Parlamentului nr. 13-XVI din 07.12.2005, menționează că este un act administrativ intern și nerespectarea acesteia de către un angajat al instituției poate atrage după sine doar o sancțiune disciplinară. Instrucțiunea nr. 13-XVI din 07.12.2005 nu a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, totodată lipsește în dosarul prezentat de către Procuratura Generală. În baza demersului din 25.05.2012 a dlui Tudor DELIU - deputat în Parlament, către Biroul permanent al Parlamentului, Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului a efectuat o expertiză asupra Instrucțiunii 13/2005 privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova, care s-a finalizat cu un Raport de expertiză cu nr. Dj - 226 din 01.06.2012. Conform Raportului de expertiză asupra Instrucțiunii privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova cu nr. Dj 12-226 din 01.06.2012 (raportul este parte componentă a dosarului), originalul acesteia, precum și copia ei legalizată lipsesc în arhiva Parlamentului. Așa dar, procurorii s-au folosit, în activitatea lor, de niște broșuri în care se conținea un oarecare text al Instrucțiunii nr. 13 (ediția anilor 2005, 2009 și 2011). Aceste ediții diferă substanțial între ele, lucru confirmat și în Raportul de expertiză al Direcției juridice al Secretariatului Parlamentului. Parte componentă a dosarului este Regulamentul privind atribuțiile funcționarilor Direcției documentare parlamentară, aprobat la 18.06.2001 de către dl Comeliu Gurin - Director general al Aparatului Parlamentului, unde sunt stipulate atribuțiile funcționarilor din subdiviziune (șeful Direcției, secția de redactare, secția organizare a lucrărilor în plen a Parlamentului, sectorul pentru asigurarea ședințelor Parlamentului, biroul dactilografierii, cancelaria, etc.). Aceste atribuții sunt menționate în declarația subsemnatului, parte componentă a dosarului. Deschiderea dosarului se bazează, chipurile, pe Raportul Comisiei parlamentare de anchetă privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr. 176 din 15 iulie 2010 pentru modificarea și completarea Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Potrivit recomandărilor comisiei se menționează următoarele: a remite Procuraturii Generale materialele și raportul Comisiei parlamentare de anchetă în vederea stabilirii existenței componente de infracțiune pe acest caz; a recomanda Președintelui Parlamentului dlui Marian Lupu, examinarea chestiunii inițierii procedurii privind aflarea dlui Veaceslav Ioniță în funcția de Președinte al Comisiei economie, buget și finanțe; a aprecia activitatea Secretarului general al Parlamentului, dl Adrian Fetescu, persoană responsabilă de asigurarea bunei activități a organelor de lucru ale Parlamentului; Secretarul general să asigure elaborarea fișelor de post pentru funcționarii Secretariatului. D-nul Adrian Fetescu a fost demis din funcția de Secretar general al Secretariatului Parlamentului, însă Procuratura deschide dosar penal pe numele său, care nu este menționat în recomandări și nu este persoană cu funcție de răspundere. Nu este de acord cu informația prezentată de Camera de Licențiere nr. 01-564 din 13.02.2014, precum că suma prejudiciului cauzat bugetului de stat constituie 5 973 165 lei. La data de 22.09.2010 Veaceslav Ioniță - deputat în Parlament, a semnat un proiect de lege cu nr. 2538 cu privire la revenirea la taxele anterioare la unele jocuri de noroc. Concomitent, Curtea Constituțională prin Flotărârea nr. 5 din 18.02.2011 a declarat neconstituționale prevederile pct. 1 lit. e) din Anexa la Legea 176/2010. Ulterior, Parlamentul a adoptat Legea nr. 42 din 17.03.2011 cu privire la modificarea anexei la Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Prin urmare, s-a revenit la situația de până la 10.08.2010, deci efectele legii 176/2010 nu au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice. Potrivit art.18 alin.(7), art. 8 alin. (1) lit. a) pct. 5) din Legea 451/30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, taxele pentru întreținerea cazinourilor se varsă la bugetul de stat și nu la Camera de licențiere, prin urmare acesta nu poate avea calitate de parte vătămată. Art. 65 alin. (1) al din Legea 181/25.07.2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, colectarea veniturilor și a altor încasări aprobate în bugetele componente ale bugetului public național se asigură de către administratorii de venituri stabiliți prin actele normative care instituie aceste venituri, iar potrivit alin.(2) al art.65, în cazul în care legislația nu prevede autoritatea responsabilă de administrarea anumitor venituri bugetare, Ministerul Finanțelor desemnează administratorii veniturilor bugetare respective. Totodată, reieșind din prevederile art. art. 129 alin. (1), 131 alin. (1) Cod Fiscal, conchide că Camera de Licențiere nu poate fi parte vătămată. (f. d. 189-196, vol. 17);

În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel inculpatul CONIȘESCU Andrei, a susținut declarațiile date în ședința de judecată a instanței de fond.

Aceste declarații ale inculpatului CONIȘESCU Andrei, Colegiul penal le consideră corespunzătoare adevărului, deoarece atât la urmărirea penală, cât și în ședințele instanței de fond și acelei de apel dânsul a dat declarații consecvente, concludente, care coroborează cu întreaga sistemă de probe care v-a fi analizată mai jos, și demonstrează cu certitudine nevinovăția lui, iar pe parcursul judecării cauzei n-au fost aduse careva probe pertinente, concludente, utile și veridice, care ar corobora între ele și ar demonstra vinovăția inculpatului CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii imputate, sau ar combate declarațiile inculpatului CONIȘESCU Andrei, ci, dimpotrivă, s-a constatat cu certitudine că dânsul, n-a acționat contrar pct.1.3 alin. (2) al Instrucțiunii privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Biroului Permanent al Parlamentului nr.13-XVI din 07.12.2005 și nu și-a depășit în mod vădit atribuțiile de serviciu, n-a prejudiciat bugetul de stat cu suma de 5 973 165 lei, care în opinia părții acuzării constituie urmări grave.

Procurorul în calitate de apelant și acuzator de stat, argumentează învinuirea inculpatului CONIȘESCU Andrei și prin următoarele:

3). Declarațiile reprezentantului părții vătămate Muntean Silvia, care în instanța de fond a declarat că, este reprezentantul Camerei de Licențiere și participă în litigiile dintre Camera de Licențiere și titularii de licență sau

este reprezentantul Camerei de Licențiere și participă în numele Camerei de Licențiere și titularul de licență sau foștii titulari de licență în privința cărora a fost adoptată decizia de recalculare a taxelor de licență. CONIȘESCU Andrei nu îi este cunoscut și prima dată îl vede. Poziția părții vătămate - Camera de Licențiere este expusă în declarațiile anterioare, însă concretizează faptul că odată cu adoptarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 18.02.2011 privind controlul constituționalității a unor prevederi din legea 175/2000, legea nr. 176 din 15.07.2010 cu privire la modificarea și completarea legii nr. 193/2010 privind punerea în aplicare a prevederilor legii 42/2011 cu privire la modificarea anexei legii nr. 451/2001, Camera de Licențiere a emis decizii privind recalcularea retroactivă a taxelor de licență, și anume în privința SRL „Palace Casino”, SRL „Saleras Star”, SRL „V.L.V. & Co”, SRL „Alb Curat”, SRL „Reneco-El”, SRL „Admiral Casino Imperial”, SRL „E&A Proiect” și SRL „Club Casino”. Astfel, suma totală potrivit deciziilor de recalculare a taxelor constituie 5 973 165 lei. Pe aspectul litigios al acțiunilor înaintate în ordinea contenciosului administrativ de către entitățile economice, și anume de SRL „E&A Proiect”, SRL „Alb Curat” și SRL „Reneco-El” împotriva Camerei de Licențiere, au fost emise de către Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decizii prin care se atestă legalitatea acțiunilor Camerei de Licențiere. Pricinile civile înaintate de celelalte entități economice enumerate, sunt la etapa examinării în fond în Judecătoria Centru, mun. Chișinău în ordinea contenciosului administrativ. Suma de 5 973 165 lei constituie prejudiciul cauzat bugetului de stat ca urmare a modificărilor efectuate la anexa legii 451/2001, care totodată reprezintă taxa de licență care urma a fi achitată în bugetul de stat. Curtea Constituțională expunându-se asupra acestui fapt, a declarat neconstituțională această modificare. Menționează că nu cunoaște precis perioada în care a fost cauzat acest prejudiciu, însă acesta a fost calculat de la data operării modificărilor până la data când au fost declarate neconstituționale. Din câte cunoaște în mass-media nu sunt publicații ale Camerei de Licențiere pe acest subiect, că modificările sunt neconstituționale. Referitor, la faptul dacă este sau nu vinovat inculpatul, urmează să se expună instanța de judecată. Suplimentar, repetă că prejudiciului constituie suma taxei de licențiere care urma a fi achitată în bugetul de stat. Agenții economici nu au achitat taxele de licență, deoarece ei aveau dreptul ca să conteste deciziile în ordinea contenciosului administrativ și ca urmare CSJ s-a expus asupra acestui fapt, și anume că deciziile Camerei de licențiere sunt legale. Deciziile în cauză, din câte cunoaște sunt anexate la materialele dosarului. (f. d. 90, 91, vol. 17);

1. **Declarațiile martorului LAZĂR Valeriu**, care în instanța de fond a declarat că, în perioada când exercita funcția de Ministrul al Economiei, conform procedurii regulamentare, în partea finală a oricărui proces legislativ, ministrul care a prezentat inițiativa legislativă din numele Guvernului, la finalul procesului aplică viza pe verso ultimei pagini a acestei legi, înainte ca aceasta să fie publicată. În acest context, a fost anunțat de consilier, că în anticameră este d-nul CONIȘESCU pentru a realiza această procedură. Conform unei practice existente la minister, a solicitat ca consultanții din direcția abilitată să analizeze textul și să vadă dacă nu a fost modificat conceptul legii în comparație cu varianta inițială. Precizează că, conform tehnicii legislative și regulamentului Parlamentului, ministrul se implică până la prima lectură, adică este necesar de a se avea grijă ca ideile conceptuale din proiectul de lege să nu fie modificate. Din momentul în care ministrul a prezentat la tribuna Parlamentului proiectul de lege, după votarea în prima lectură, tot ce urmează este de competența deputaților. Respectiv, a rugat colegii din direcție să verifice dacă nu au fost efectuate modificări conceptuale din proiectul de lege pentru care a fost mandatat de Guvern. Colegii din direcție i-a comunicat că nu au fost efectuate modificări, astfel chiar în anticamera Guvernului și-a aplicat semnătura, unde deja mai erau aplicate semnături al reprezentanților Parlamentului. În proiectul Guvernului categoric nu se conținea prevederi referitoare la jocurile de noroc, deoarece scopul acestui proiect de lege era cu totul altul, și anume simplificarea unor proceduri, aducerea legii în corespundere cu alte legi din acest domeniu și nu viza taxele. Din câte ține minte unica normă la acest capitol care a fost discutată în Parlament, a fost taxa pentru întreprinderile noi create, din categoria IMM. De fapt, numai taxa menționată a fost discutat, prin urmare categoric nu putea fi vorba despre taxele pentru jocurile de noroc. Jocurile de noroc, băuturile alcoolice, tutungeria nu intra în categoria domeniilor pentru care s-a oferit stimulenți. Personal nu a citit textul legii. Data intrării în vigoare a legii, nu este o problemă conceptuală și pentru Ministerul Economiei nu are o importanță, motiv din care nu poate comunica dacă în textul erau careva prevederi referitoare la data intrării în vigoare a legii sau a unui articol din acesta. Era o practică obișnuită ca CONIȘESCU să vină și să primească avizul său, în calitate de ministrul. Regulă și practică care a fost și în cazul lui CONIȘESCU, precum și în cazul altor consultanți. Aceasta nu semnifică că de fiecare dată se proceda la fel, uneori venea consilierul său ca să obțină avizul. Consultanții cu experiență erau mai insistenți ca să intre la ministru. În cazul dat, la acest proiect de lege a fost insistent CONIȘESCU. De regulă, proiectul de lege se aduce în anticameră, de unde se transmite mai departe. Însă sunt cazuri în care consultanții comunică că este o urgență și nu pot lăsa documentele în anticameră, și urmează a fi examinat cât mai rapid, precum a fost și în cazul dat. Cu referire la acest proiect de lege, nu cunoaște dacă a fost prioritar, însă a fost solicitat să fie examinat și aplicat avizul în regim de urgență, fapt care a fost efectuat. Nu ține minte dacă proiectul dat viza mai multe legi, însă este practică când se împachetează mai multe legi. Nu au fost efectuate calcule, însă după aceasta au avut mai multe litigii, deoarece Camera de Licențiere este în subordinea Ministerului Economiei, și s-a creat o situație confuză la aplicare acestei legi, deoarece schimbarea taxei într-o perioadă în care erau active un număr de licențe eliberate, au creat probleme. O anumită perioadă de timp, acest gen de activitate a fost blocat, au fost litigii, iar directorul Camerei de Licențiere nu știa cum să procedez și a sesizat Ministerul Economie, pentru a nu apărea probleme cu procuratura. Dacă a avut un impact direct această modificare nu poate să spună. Problema a devenit și mai gravă când s-a revenit la taxele vechi, din motiv că un număr de agenți a reușit să obțină licențe cu o taxă redusă, iar potrivit legii cu privire la licențiere, nu se poate de retras licența înaintea expirării termenului pentru care a fost acordată. Astfel, având în vedere cele relatate, admite că au fost pierderi. Din câte și amintește Camera de Licențiere dorea ca să meargă în instanță, însă și agenții economici pe de o parte aveau dreptate, prin urmare s-a creat o confuzie. Nu ține minte cine a

fost responsabil de proiectul dat, însă cunoaște că Direcția Reglementarea Mediului de Afaceri. La momentul dat, consilier era Alexandru Guzun, el avea sarcina să discute cu direcția, iar a doua persoană era cineva din direcție, dar cine anume nu ține minte. (f. d. 79, vol. 17);

2. *Colegiul penal conchide că aceste declarații ale reprezentantului părții vătămate Muntean Silvia și a martorului LAZĂR Valeriu nu pot servi drept bază la atragerea lui A. Conișescu la răspunderea penală or, dânsule nu demonstrează vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate lui.*
3. *Mai mult ca atât, acești martori și reprezentantul părții vătămate Muntean Silvia n-au dat declarații în instanța de apel, acuzatorul n-a adus aceste persoane în ședința instanței de apel, pentru a fi interogate pe viu și astfel, aceste probe, dobândite la urmărirea penală și în instanța de fond, care au stat la baza sentinței de achitare, nu pot fi, conform prevederilor art. 415 al. 2-1 CPP, puse la baza unei decizii de condamnare.*
4. *Declarațiile martorului IONIȚĂ Veaceaslav, care în instanța de fond a declarat că în comisie se examina un proiect de lege, iar d-nul Untilă a venit cu propunerea de modificare a Legii cu privire la taxele pentru jocurile de noroc. Personal și ceilalți membrii ai comisiei nu au acceptat această idee, subiect care a fost discutat în comisie de aproximativ patru ori, și nici o dată nu s-a acceptat. Indiferent de faptul că d-nul Untilă avea argumente precum că această idee este bună, a fost categoric împotriva acesteia. Respectiv, potrivit raportului Comisiei, această idee a fost respinsă, iar d-nul Untilă continua și după această să-i convingă că proiectul este unul benefic și destul de bun. Le-a comunicat că nu acceptă, iar dacă dorește poate să iasă în plen și să propună acest amendament, însă o altă ședință a Comisiei la proiectul dat nu a avut loc. După care, la ședința plenară a Parlamentului, data nu ține minte, dar la finele sesiunii, în iunie 2010, a prezentat legea, iar careva obiecții nu au parvenit la raportul comisiei. După care au fost discutate alte subiecte, iar la prezentarea unui alt proiect, Untilă a comunicat că are un amendament la lege, însă a vorbit ceva nu prea clar. Nu atrase atenția la acest subiect dat, deoarece legea era deja votată. Mai mult, a considerat că subiectul dat este epuizat, însă în luna august a aflat de la colegii săi că amendamentul dat a fost introdus în lege. Astfel, au convenit cu colegii de la Guvern ca să acționeze prompt, și anume Guvernul să atace la Curtea Constituțională amendamentul, iar el va pregăti un proiect de lege de anulare a amendamentului. Proiect care a fost pregătit în luna septembrie, însă din cauza campaniei electorale nu s-a reușit să-l voteze. Imediat după campania electorală, acest proiect a fost votat. Până la ieșirea sa în plen cu acest proiect, nimeni nu cunoștea despre aceasta. Cu colegii de la Guvern au făcut calculele și au ajuns la concluzia că posibilele calcule sunt de 6 milioane lei, aceasta s-a întâmplat în martie 2011. După ce legea s-a votat în două lecturi, a observat o revoltă enormă în rândul deputaților, și atunci a solicitat plenului Parlamentului ca să aibă loc și a treia lectură a Parlamentului de anulare a amendamentului, pentru a fi găsită o modalitate de restituire a acestor bani. A inventat o formulă care a fost acceptată de Parlament, iar mai târziu această formulare a fost atacată la Curtea Constituțională, care a fost respinsă. Prin urmare, Guvernul are tot instrumentul legal pentru a solicita achitarea restanței de la toți cei care nu au achitat suma integral. Atribuțiile consultantului principal ce ține de proiectele de legi, participă la grupurile de lucru pe legea dată, la ședința Comisiei după amendamentele înaintate, solicită opinia autorului legii, pregătește raportul Comisiei cu sinteza pe marginea proiectului dat, iar după votarea legii, pregătește proiectul final al legii ținând cont de raportul comisiei și sinteza amendamentului. CONIȘESCU a participat la ședințele comisiei, iar obligația sa este să cunoască toate amendamentele, iar referitor la subiectele sensibile consultantul îl atenționează. Amendamentul discutat în comisie nu conținea prevederi speciale privitor la data intrării în vigoare a legii. Personal nu a observat această derogare, iar din câte își amintește nici comisia de anchetă nu a observat. Prima dată despre această derogare a aflat la Procuratură. În anul 2009 când a fost numit în calitate de președinte a Comisiei Buget și Finanțe, CONIȘESCU deja era consultant. îl poate caracteriza pe ultimul ca erudit, însă uneori dădea dovadă de neglijență și nu era foarte pedant la întocmirea rapoartelor. Astfel că cei de la comisia juridică își manifestau nemulțumirea referitor la întocmirea rapoartelor, însă întotdeauna ea luat apărarea, deoarece consideră că oamenii erudiți nu sunt întotdeauna organizați. Suma de 6 milioane lei, era vehiculată eronat, deoarece celor care le expiră licența o vor procura la un preț mai mic, iar cei care va înceta licența pentru a o obține din nou la un preț mai mic, atenționează că aceasta nu este o sumă fixă, însă prejudiciul urma să survină atunci când cineva aplica prevederile legii noi, se adresa la Camera de Licențiere pentru eliberarea licenței la un preț mai avantajos. Nu cunoaște care sunt pierderile și ce sumă a fost recuperată. Totodată, a fost aprobat legea privind reducerea TVA la agricultori, de la 20% la 8%, iar pierderile bugetare au fost estimate la 3 milioane lei anual, însă politicianul a constata că beneficiul societății este mai mare decât pierderile bugetare. În cazul în care D-nul Untilă îi convingea, poate ajungeau la concluzia că bugetul pierde însă societatea are de câștigat. Legea intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în ea, iar de regulă legile care au impact asupra bugetului, se indică data intrării în vigoare. Nu poate răspunde dacă a fost recunoscut amendamentul neconstituțional, însă poate spune că a fost cauzat un prejudiciu, deoarece nu știe câți agenți au cumpărat licența în acea perioadă. Unica instituție cu care colabora era Ministerul Justiției. Indică cu certitudine că numai d-nul CONIȘESCU putea să introducă textul amendamentului. CONIȘESCU îi prezenta raportul, iar apoi îl prezenta direcției juridice, însă acesta poate opera modificări fără consultant. Toți consultantii se bazează pe stenogramă, raport și totul se coordonează cu direcția juridică. Amendamentul în plen, nu a fost votat. Nu cunoaște în ce relațiile este CONIȘESCU cu colegii, și nici dacă a avut loc careva incidente între ei, poate doar să comunice că a fost foarte indulgent, chiar dacă manifesta neacuratețe la întocmirea rapoartelor. Au fost careva divergențe cu direcția juridică, motiv din care nu se împăca cu aceștia. După ce d-nul Untilă a anunțat că are un amendament, posibil, nu poate confirma dacă a spus că d-nul Untilă are un amendament la lege, citit și votat, însă nu a reușit să-l citească*

comuna uca a spus ca „d-nul Untila are un amendament la lege, cititi-l va rog , msa nu a reusit sa-l citeasca, probabil sa fi fost asa ceva, deoarece președinte comisiei atenționează plenul ce anume se întâmplă în plen. Prin fraza „citiți-l prin stenogramă” se are în vedere că atunci când un deputat vine cu un amendament, consultantul trebuie să-l introducă în stenogramă, deoarece el trebuie să fie introdus în raport, sau în stenogramă, adică este o procedură standard asupra proiectelor care nu sunt în raport sau asupra cărora Comisia și-a dat votul negativ. Nu cunoaște dacă pe amendamentul d-lui Untilă, este antetul deputatului, cu numărul de ieșire și semnătura acestuia în dosarul legii nr. 1161 cu care a ieșit, însă nu exclude că era, deoarece acesta era în sinteza Comisiei. În cazul în care este un amendament la proiectul de lege, Președintele Comisiei îl supune votului, însă menționează că d-nul Untilă nu a citit amendamentul, iar d-nul Urecheanu nici nu a înțeles despre ce se discută. Au fost cazuri când deputatul vine cu un amendament, însă depune tot efortul pentru a-și salva amendamentul, dar în acest caz nu s-a întâmplat nimic. De regulă când sunt asemenea situații, mai are loc o ședință a Comisiei. Nu cunoaște dacă deputații și cei prezenți în sală au avut careva obiecții la acest amendament. A semnat legea nr. 176 pe verso, fără să citească, după ce a semnat absolut toți, având încredere în direcția juridică și consultantul responsabil, precum și în celelalte persoane care au semnat înaintea sa. La sfârșitul lunii august 2010, a venit o scrisoarea de la Prim-ministrul în care era redată situația în cauză, astfel la informat pe d-nul Ghimpu care era Președintele Parlamentului, iar acesta i-a comunicat să-l informeze pe prim-ministru printr-o scrisoare, care a fost pregătită de CONIȘESCU și direcția juridică. Relatează că din câte ține minte d-nul Untilă nu a citit amendamentul, a supus careva cuvinte și a crezut că a renunțat la aceasta. Comunicându-i d-lui Untilă să citească amendamentul pe stenogramă, a avut în vedere că consultantul trebuie să-l introducă în lege dacă se votează. De regulă consultantii îl întreabă dacă apar careva probleme sau întrebări. CONIȘESCU de regulă nu se apropia de el, însă post-factum găsea greșeli. Pe cazul dat ultimul nu s-a apropiat și nu l-a întrebat dacă să-l introducă sau nu în lege. (f. d. 80, 81, vol. 17);

5. În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel martorul IONIȚĂ Veaceaslav, a susținut declarațiile date în ședința de judecată a instanței de fond.

5. Colegiul penal consideră că declarațiile martorului IONIȚĂ Veaceaslav nu pot servi drept probe care ar demonstra vina inculpatului CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii încriminate, or presupusele acțiuni ilegale ale inculpatului au fost considerate și apreciate ca fiind absolut legale și întemeiate, venite să combată monopolizarea genului de activitate respectiv și că amendamentele date au fost votate în ședința Parlamentului corect, avînd ca temei scrisoarea oficială a Președintelui Comisiei buget, economie și finanțe nr.CEB 576 din 21.09.2010, dl. Veaceslav Ioniță, care a indicat despre caracterul legal al modificărilor operate și care a confirma că aceste modificări au fost cunoscute de d-lui. Or, prin aceasta se combate versiunea acuzării despre acționarea unipersonală a inculpatului, precum și că modificările introduse de acesta nu au fost cunoscute de alte persoane responsabile.

7. **Declarațiile martorului UNTILĂ Veaceslav**, care în instanța de fond a declarat că, problema în cauză reprezintă niște amendamente la o lege ce vizează contribuția la bugetul de stat. Toată activitatea sa în această Comisie se baza pe ajutorul consilierilor, totodată învăța pe parcurs. În această lege au fost mai multe amendamente, printre care unul ținea de modificarea legii cu privire la activitatea cazinourilor. O parte de amendamente, la o lege, le-a propus el, iar o altă parte au fost propuse de consilieri. Amendamentul care a venit de la consilieri, i-a fost propus de către CONIȘESCU, care a fost destul de convingător, și anume acesta nu prevedea micșorarea taxelor de la 360 la 190, ci revenirea la taxele anterioare, doar pentru cazinouri, care aveau o activitate până la 6 mese, deoarece cei care aveau mai puțin de 6 mese riscau să iasă de pe piață. Problema nu era în dispariția acestora de pe piață, dar o tentativă de monopolizare a acestui gen de activitate. A acceptat acest proiect și a fost discutat în cadrul comisiei buget și finanțe, însă a fost respins. Peste 2-3 săptămâni au început dezbaterile în cadrul Parlamentului și în una din zilele în care au fost examinate foarte multe proiecte, s-a apropiat de el d-nul Ioniță și i-a zis să iasă la tribună pentru a prezenta amendamentul la proiectul de lege, la care i-a comunicat că nu a fost discutat în comisie, însă ultimul i-a spus că poate să meargă. Ea comunicat d-lui Ioniță că nu are amendamentul la el, însă acesta i-a propus proiectul de lege, la care i-a răspuns că nu citește documente străine și a să vorbit din ce ține minte. A ieșit la tribună și-a expus gândul, care ținea de o atitudine graduală față de agenții economici din acest domeniu și care au sub 6 mese de joc. Din câte își amintește, deja se discuta altă lege, iar el a atras atenția d-lui Urecheanu - președintele al ședinței, că amendamentul care este la proiectul de lege anterior. Nu ține minte dacă amendamentul dat a fost sau nu pus la vot, însă în culoar s-a discutat că nu s-a pus la vot. Amendamentul a fost propus cu scopul de a fi adoptat și nu a admite monopolizarea genului dat de activitate. Consideră că ieșirea sa la tribună, a fost suficientă, și anume că acest amendament să fie votat. A efectuat careva investigații și a ajuns la concluzia că nu a fost aduse prejudicii bugetului de stat. Amendamentul i-a fost propus, înainte de a pregăti materialele pentru comisiei, de către CONIȘESCU. Totodată, i-au fost propuse alte 5-6 amendamente de către alți consultanți, și nu de CONIȘESCU. Amendamentul în cauză nu conținea careva date referitor la data intrării în vigoare. La ședința Parlamentului când a prezentat amendamentul, a fost prezent de la început până la sfârșit. A mai indicat că nu ține minte care a fost poziția d-nul Ioniță în comisie față de acest amendament, însă ultimul a prezentat legea referitor la taxele pentru jocul de noroc, iar ulterior s-a apropiat de el și i-a spus să prezinte amendamentul, iar după care a ieșit la tribună și a susținut propunerea, în calitate de președinte a comisiei. Adică, a susținut amendamentul propus de el. (f. d. 82, vol. 17);

3. În cadrul ședinței de judecată a instanței de apel martorul UNTILĂ Veaceslav, a susținut declarațiile date în ședința de judecată a instanței de fond.

9. *Colegiul penal consideră că și declarațiile martorului UNTILĂ Veaceslav nu pot servi drept probe care ar demonstra vina inculpatului CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii încriminate, or presupusele acțiuni ilegale ale inculpatului au fost considerate și apreciate ca fiind legale și întemeiate, venite să combată monopolizarea genului de activitate. Astfel, prin aceasta se combate versiunea acuzării despre acționarea unipersonală a inculpatului, precum și că modificările introduse de acesta nu au fost cunoscute de alte persoane responsabile.*

0. **Declarațiile martorului URECHEANU Serafim**, care în instanța de fond a declarat că, în vara anului 2010 a fost Președintele ședinței în plen a Parlamentului RM, în cadrul căruia a fost adoptate mai multe legi, printre care și legea respectivă, denumirea precisă nu ține minte. În legătură cu acest caz a fost audiat în cadrul Comisiei Parlamentare. Legea în cauză se referea la careva taxe, care anume nu ține minte. Proiectul de lege a fost prezentat de d-nul Ioniță - Președintele Comisiei Buget și Finanțe. Nu cunoaște dacă acest proiect a fost votat în prima sau a 2-a lectură în aceeași ședință. Proiectul de lege cu tot cu raport a fost supus votului, și a fost votat cu marea majoritate a voturilor celor prezenți. Ulterior, după ce a fost votat, peste 3-4 proiecte de legi, deputatul Untilă a venit cu un amendament la proiectul care era deja votat de Parlament. Amendamentul dat nu a fost dat citirii, dar a fost nominalizat, fiindcă nu s-a solicitat anularea votului la proiectul deja votat, și anume nu s-a acordat nici o atenție din partea Parlamentului și moderatorului, astfel s-a continuat ședința conform ordinei de zi. Mai mult, amendamentul propus de d-nul Untilă nu se conținea în proiectul de legi deja votat. D-nul Untilă a relatat despre amendamentul dat, însă nu a fost înaintată nici o propunere spre Președintele ședinței de a include acest amendament, nu a fost dat citirii, precum nici nu cunoștea despre ce este vorba. Potrivit Regulamentului Parlamentului, președintele ședinței se conduce strict de către acesta, iar careva propuneri de a reveni la acel proiect de lege nu au parvenit, și a rămas doar un discurs. A mai indicat că la propunerea și adoptarea acestui amendament, din partea Președintelui ședinței nu a fost comisă nici o încălcare. Totodată, din partea Președintelui ședinței nu a parvenit nici o propunere de a reveni la acel proiect de lege, fiind continuată ședința conform ordinei de zi. Dacă un deputat în Parlament are o întrebare, de către Președintele ședinței se acordă cuvântul. În cauza dată, nu a fost nici o încălcare, deoarece întrebarea înaintată era depășită deja. Nu își amintește că după prezentarea proiectului de lege, să fi fost luat cuvântul de către cineva din deputați sau comisie. Ulterior, problema dată a fost examinată în comisia Parlamentului, și s-a stabilit că într-adevăr s-a afectat venitul bugetului de stat. Nu a urmărit impactul legii post-factum, și nici nu cunoaște cine a prezentat amendamentul ce ține de quantumul taxelor pentru jocurile de noroc. Menționează că Președintele Parlamentului în acea perioadă era d-nul Ghimpu, însă acesta nu era prezent, deoarece era într-o delegație. Proiectele de legi se semnează de către președintele Parlamentului. Cât timp a lucrat nu au fost cazuri să se voteze proiectele de lege, amendamentele prin altă metodă, decât prin votul majorității deputaților. (f. d. 83, vol. 17);

1. **Declarațiile martorului ESINENCO Tamara**, care în instanța de fond a declarat că, în anul 2010 a activat în cadrul secretariatului parlamentului, în calitate de șef secție de redacție. Secția dată redacta actele legislative, hotărâri, inclusiv și alte materialele, precum și efectuarea traducerilor. Actele legislative se prezentau în secția 3, de către consultantul responsabil de actul respectiv. Actul se prezenta Șefului secției, adică ei, îl verifica dacă legea este în limba rusă, dacă: varianta rusă corespunde cu originalul, textul în limba română a fost verificat cu stenograma, au fost introduse amendamentele, este fișa care însoțește actul legislativ, sunt semnăturile consultantului și a președintelui comisiei, sau a vice-președintelui în lipsa președintelui. Ulterior, legea se repartiza redactorilor pentru redactare, în limba rusă și română. Redactarea textului în limba rusă era efectuată de către Lidia Malțev și în română de Mardare. Dacă redactorii au careva întrebări, totul se coordonează cu consultantul din comisia respectivă care este responsabil de lege. În cazul în care consultantul nu poate răspunde la întrebări apărute, se adresează la autorul proiectului de lege. După redactare textul se dactilografiază în biroul de dactilografiere, apoi în glas de către corector și redactor se face o confruntare, ceea ce s-a dactilografiat și însuși textul legii, procedură care se efectuează și cu textul în limba rusă. Ulterior, legea este transmisă traducătorului care face o confruntare a textului în din limba română cu cel în limba rusă, ca punct de reper se i-a textul în original, care este în limba română. Apoi după confruntarea efectuată de către traducător, legea iarăși se transmite redactorului pentru a vedea obiecțiile traducătorului, și de a elimina neconcordanțele. După care urmează a doua confruntare, care la fel este efectuată de către traducători, iar în cazul în care nu sunt întrebări și totul este clar, textul se dactilografiază pe antet, în ambele limbi și se transmite șefului de redacție, în cazul dat ei. La rândul său mai efectuează încă o confruntare pe antet, apoi legea era semnată pe verso, la moment este fișă separată. În cazul în care mai depista neconcordanțe, le elimina și după ce semna șeful redacției, redactorul și corectorul, era solicitat consultantul din comisia respectivă și i se înmâna legea. Consultantul l-a rândul său era obligat să verifice încă o dată cu stenograma, să verifice toate amendamentele, și dacă nu s-a comis vreo eroare, sau dacă nu s-a inclus ceva în plus, să colecteze toate semnăturile și să o prezinte d-nei Enciu spre semnare. A mai indicat că acest proiect de lege i-a fost prezentat de CONIȘESCU. În momentul în care legea se afla în secția de redactare, avea dreptul de modificare doar consultantul responsabil, redactorul și corectorul nu au acest drept. Legea i-a fost prezentată deja tipărită pe antet, iar dacă consultantul a propus redactorului pentru a efectua careva modificări, nu poate să cunoască acest fapt. Nu ține minte ce prevedea acea lege. Mai mult, legea se tipărește în biroul de dactilografiere care este în componența redacției, iar cum era în anul 2010 nu cunoaște, cunoaște doar că o perioadă aceasta era o subdiviziune aparte. La acel moment ea a verificat acea lege, înainte de examinarea acesteia în comisia de profil, iar careva dubii, suspiciuni nu au apărut. Menționează că redactorii în procesul de redactare, dacă depistează careva greșeli le corectează pe suport de hârtie, adică nu se lucrează în formă electronică. Redactorul poate să introducă propoziții în textul legii, în cazul în care observă careva omisiuni, neconcordanțe, însă acesta se

face doar cu acordul consultantului. (f. d. 84, vol. 17);

2. Declarațiile martorului Enciu Angela, care în instanța de fond a declarat că, a activat o perioadă de timp împreună cu CONIȘESCU în Aparatul Parlamentului. La acel moment activa în calitate de consultant principal - sectorul pentru lucrările biroului permanent și actele adoptate de Parlament. Procedura legislativă începe cu inițierea proiectului de lege. Proiectul în cauză a fost inițiat de Ministerul Economiei și transmis în cancelaria Parlamentului, aceasta este o procedură obligatorie pentru toate proiectele de legi. Cancelaria verifică dacă setul de acte este complet, proiectul se înregistrează, și a nume acest proiect a fost înregistrat cu nr. 1161. Ulterior, proiectul se transmite Președintelui parlamentului, care prin rezoluțiune îl transmite comisiei Parlamentare, în cazul dat a fost transmis Comisiei Economice. Președintele comisiei la rândul său, îl transmite unui consultant, la fel conform domeniului de competență, și anume lui CONIȘESCU. Consultantul din Comisia căreia i-a fost transmis proiectul este responsabil de soarta acestuia până când se transmite în secția în care activează. Secția are obligația pentru a pregăti pentru examinare în comisie în lectura întâi, asistă la examinarea în plen în lectura întâi, în lectura a 2-a a Comisiei se colectează toate amendamentele, se propun modificări, care pot fi efectuate în termen de 10 zile, de la aprobarea în prima lectură. Totodată, secția asistă la ședința plenară când proiectul este dezbătut pentru lectura a 2-a și finală. Înainte de examinare în lectura a 2-a se face un tabel de sinteză cu toate propunerile, și raportul comisiei. În tabelul de sinteză se indică de cine a fost făcută propunerea, dacă comisia a acceptat-o sau nu. Argumentele comisiei și locul în proiect, pentru care articol sau aliniat a fost făcută o propunere. Consultantul responsabil de proiect asistă în ședința plenară în lectura a 2-a. Dacă proiectul este adoptat de Parlament, consultantul își face notițe, după care consultă stenograma, ori pe hârtie dacă a reușit să se stenografieze, sau varianta audio, apoi introduce în proiect inițial amendamentele acceptate la Comisie și în plen, transpune totul pe hârtie la calculator și îl transmite secției redactare pentru redactare. Redactorul responsabil consultă toate întrebările care au intervenit în procesul de redactare cu consultantul din Comisie și cu reprezentanții autorilor, adică Ministerul care a inițiat procedura. Proiectul redactat, textul legii se imprimă pe foaie cu hârtie și hârtie specială după ce s-a finisat procedura de redactare, apoi se restituie consultantului din comisiei pentru colectarea de semnături pe verso. Legea în original conține un tabel de semnături, ce semnifică că proiectul se consultă cu autorii, pentru a se vedea varianta definitivă, cu Președintele Comisiei, direcția juridică și fiecare subiect, iar dacă nu sunt careva obiecții își aplică semnătura. Textul legii se transmite în secția pentru lucrările Biroului Permanent și actele adoptate de Parlament, iar apoi se transmite pentru semnat legea în cauză Președintelui Parlamentului. Astfel, după ce aplicat semnătura președintele Parlamentului, procedura legislativă în Parlament se încheie, iar legea se remite Președintelui țării pentru promulgare. Nu cunoaște ce s-a întâmplat cu legea până a fi transmisă în secția în care activează, însă când a fost prezentată legea avea aplicate toate semnăturile, fără semnătura sa. Înainte de a semna verifică integritate fiilor, ordinea cronologică, corectitudinea titlului, iar în final a verificat dacă toate amendamentele care au fost enunțate de către deputați la microfon în ședința plenară a lecturii a 2-a, au fost introduse în textul legii. Semne de întrebare au apărut la amendamentul propus în ședința plenară de deputatul Untilă Veaceslav, care se referea la micșorarea taxei pentru mesele de joc. La întrebare pe CONIȘESCU dacă este bine, și anume dacă este coordonat pentru amendamentul dat, deoarece a fost prezentat după ce s-a finisat dezbaterile pentru proiect în ședința plenară, și anume după ultima lectură a acestuia și după examinarea a patru proiecte în aceeași ședință/zi, la care i-a răspuns că a coordonat, iar semnăturile de pe verso confirmă acest fapt. A semnat legea și a transmis-o spre semnare Președintelui Parlamentului. Totodată, a menționat că în acea ședința a durat o oră și 45 min., și au fost adoptate 24 legi în lectură finală, și aprobate în primă lectură 11-12 legi. Din câte își amintește, d-nul Untilă a efectuat acest amendament după ce s-a examinat proiectul, și a fost dat citirii de către el la ședința plenară. Președintele d- nului Ioniță și-a dat acordul pentru amendamentul respectiv, și a solicitat ca să fie citit încă o dată amendamentul referitor la micșorarea taxelor pentru jocurile de noroc, pentru așa aminte deputații despre ce se discută. Nu a prezentat nimeni din subiecții vizați, adică deputații, Președintele comisiei, reprezentantul Ministerului Economiei, dezacordul referitor la acest amendament. La contactat pe Maxim Ganaciuc - șeful Direcției, care era plecat peste hotare, și i-a comunicat că amendamentul nu a fost supus votului, iar acesta i-a spus dacă sunt aplicate semnăturile pe verso, poate să prezinte legea Președintelui Parlamentului spre semnare. Ulterior, legea a fost transmisă spre promulgare Președintelui țării, și în 2 săptămâni legea a fost promulgată și publicată în Monitorul Oficial. În sinteza amendamentelor la proiect, era menționat că în ședința Comisiei Economice amendamentul respectiv nu a fost acceptat. Expres în Regulament nu este stipulat intervenția unui deputat după adoptarea legii în lectura finală. Președintele ședinței - d-nul Urecheanu nu trebuia să anunțe că nu se permite de a interveni la o lege care deja era adoptată în lectură finală, sau cel puțin dacă este important să-l propună plenului pentru a se pronunța asupra acestuia prin vot, lucru care nu a fost efectuat. Consultantul responsabil, include în proiect doar acele amendamente care au fost acceptate în comisie sau în plen, adică au fost supuse votării, iar majoritatea deputaților erau prezenți în sala de ședință. CONIȘESCU trebuia să întrebe de Președintele comisiei dacă să introducă sau nu acest amendament în textul legii. Dacă l-a întrebat sau nu, nu cunoaște. Când a lucrat cu Legea nr. 176, a consultat stenograma și materialele pe care le-a prezentat CONIȘESCU, atunci a observat că a fost enunțat amendamentul după încheierea examinării ei și nu fusese supus votării, însă era inclus în textul legii. Redacția nu permite redactarea de mână. La acel moment avea Instrucțiunea privind lucrul cu documentele în Parlamentul Republicii Moldova, care prevedea responsabilitatea fiecărei subdiviziuni din cadrul Parlamentului, inclusiv și a consultantului. Numărul de înregistrare a legii îl stabilește ea. Secția de redactare imprimă legea pe foaie cu antet, iar când se trimite în comisie este aplicat semnătura a trei persoane: șeful secției redactare, redactorul nemijlocit care a lucrat la lege și redactorul care a lucrat cu varianta rusă. Redactorul verifică textul legii, doar din punct de vedere redacțional, iar despre orice cuvânt modificat se comunică consultantului. A mai

indicat, că în cazul în care amendamentul nu este supus votării, nu există altă expresie, formulare echivalentă cu votarea. Nu a mai avut în practică Asemenea cazuri când amendamentul nu a fost supus votării, însă a fost introdus în proiect, în practică nu a întâlnit. Consideră că, dacă nu s-ar fi petrecut ședința în grabă, acest lucru nu s-ar fi întâmplat. (f. d. 85, 86, vol. 17);

3. **Declarațiile martorului LUPAN Ion**, care în instanța de fond a declarat că, nu a avut tangență cu cazul dat. La momentul respectiv, era o altă persoană în cadrul Ministerului care era responsabilă de subiectul dat. Șeful Direcției Politici Mediu de Afaceri răspundea de politicile promovate de Minister. În componența direcției date sunt și subiectele legate de licență. La urmărirea penală a dat declarații, și a comunicat că nu ține minte amănunțit cele întâmplate. Totodată, admite că s-ar fi putut de transmis careva documente dintr-o adresă în alta, deși nu ține minte așa ceva, fapt care îl confirmă și astăzi. Niciodată nu s-a aflat în prezența d-lui Lazăr și a lui CONIȘESCU simulat, de aceea nu a vizat în prezența acestora modificările la legea privind licențierea unor genuri de activitate. Nu ține minte dacă a fost la ședința în plen a Parlamentului pe data de 15.04.2014, cel mai probabil că nu. Când s-a atacat la Curtea Constituțională modificările legii date, a fost responsabilă o altă persoană. (f. d. 87, vol. 17);

4. **Declarațiile martorului Ganaciuc Maxim**, care în instanța de fond a declarat că, ce ține de legea nr. 176, cunoaște doar că a fost introdus un amendament ulterior după adoptarea legii în lectură finală. Această informație a primit-o după ce s-a întors în țară, de la d-na Enciu. Consultantul principal și Secretariatul Parlamentului este figura principală în secretariatele Comisiilor Permanente. După ce legea este adoptată în plenul Parlamentului, consultantul comisiei permanente lucrează la aducerea acestui proiect cu stenograma și cu toate amendamentele care au fost aduse acestuia și le prezintă la secția de redactare. Din secția de redactare, consultantul i-a proiectul de lege și acumulând semnăturile tuturor persoanelor necesare, îl prezintă în Secția pentru Lucrările Biroului Permanent și actele adoptate de Parlament, unde se verifică numărul acordat, denumirea, data adoptării și dacă corespunde cu stenograma și se aplică semnătura. Dacă apar careva probleme, proiectul nu se prezintă Președintelui Parlamentului. Actele care reglementează activitatea consultantului principal sunt: Constituția; Regulamentul Parlamentului; Legea cu privire la actele legislative; Regulamentele interne și Instrucțiunea cu privire la lucrul cu documentele în secretariatul Parlamentului din anul 2005. În textul legii, consultantul trebuia să introducă toate amendamentele care au fost adoptate în plenul Parlamentului, dacă acestea au fost adoptate integral. Fiecare deputat care are un amendament, și nu a fost acceptat de comisie, poate să-l propună acest amendament în ședința plenului Parlamentului, se pune la vot, și dacă se votează cu numărul necesar de voturi, acest amendament se introduce în textul legii. Există și altă metodă de adoptare a amendamentelor, adică nu prin vot, dar prin consens, de exemplu: se ridică deputatul, comunică că are un amendament, dacă comisia nu este împotriva, președintele ședinței întreabă părerea președintelui Comisiei și a autorului, apoi se i-a decizia, și anume Președintele ședinței spune dacă se acceptă sau nu. Menționează că, în cadrul ședinței, s-a ridicat deputatul Untilă, a ieșit la microfon și a propus acest amendament, însă nu cunoaște dacă a fost discutat și acceptat de comisie. Ulterior, d-nul Ioniță - Președintele Comisiei, a comunicat ceva, însă ce anume nu ține minte. Cum s-a procedat mai departe și dacă Președintele ședinței a acceptat sau nu acest proiect nu ține minte. D-na Enciu l-a telefonat, după ce a venit din concediu, și la întrebat ce să facă, însă legea era semnată. Chiar dacă nu se afla în concediu, oricum d-na Enciu își puneva semnătura. A mai indicat că, toate amendamentele urmează a fi supuse votării, însă sunt cazuri când amendamentele neesențiale pot fi adoptate prin consens de deputați. D-na Enciu l-a informat despre cazul dat, la rândul său a informat secretarul general - Fetescu Adrian, dar după ce legea fusese semnată de Președintele Parlamentului. Când d-nul Untilă a propus amendamentul nu a văzut să fie divergențe, între autor, Președintele parlamentului și alți deputați. La adoptarea legii care are mii de amendamente, nu se pune la vot fiecare amendament, dar se pune la vot raportul Comisiei cu anexă, care include toate amendamentele, însă în fiecare amendament este indicat dacă comisia l-a acceptat sau nu. Dacă nu au fost acceptate de Comisie și deputatul nu-l propune încă odată în ședința în plen, atunci amendamentul respectiv nu se introduce în lege. (f. d. 88, vol. 17);

5. **Declarațiile martorului Mardare Lidia**, care în instanța de fond a declarat că, în anul 2010 a lucrat în Secretariatul Parlamentului în secția de redactare în calitate de consultat principal. Redacția are obligația să fie verificate legile în original din punct de vedere gramatical și lingvistic, precum și să verifice denumirea legii, data adoptării, deoarece legea când iese din redacție să poată fi publicată în Monitorul Oficial. Referitor, la legea nr. 176, aceasta a fost repartizată de către șefa redacției - Esinescu Tamara. A lucrat cu această lege la pct. 18. Textul legii a fost prezentat de comisie, responsabil pentru care a fost d-nul CONIȘESCU. Pct. 18 al textului reda că amendamentul a fost propus în ședința plenară a Parlamentului. Cum a fost prezentat amendamentul de CONIȘESCU, așa și l-a introdus în legea finală, nu a efectuat careva modificări. Legea care a venit în redacție prevedea data intrării în vigoare, și anume după trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial. Lucrul asupra legii durează, iar la a 2-a sau a 3-a corectare, d-nul CONIȘESCU le-a indicat să schimbe art. III, adică trebuia să indice că legea intră în vigoare la trei luni după publicare cu excepția pct.18, referitor la taxa pentru întreținerea meselor de cazinou. Se lucrează colegial, adică se are încredere și efectuează modificările indicate, știind că și CONIȘESCU poartă răspundere. În redacție ajunge varianta inițială a legii, apoi și cea cu amendamentele introduse. A mai indicat că în legea cu amendamente nu erau efectuate modificări referitor la data intrării în vigoare a legii, deja pe parcurs d-nul CONIȘESCU a indicat să efectueze modificările menționate. Totodată, a indicat că nu cunoaște a cine a propus amendamentul și dacă în acesta era indicat ceva referitor la data intrării în vigoare. (f. d. 88, vol. 17);

6. **Declarațiile martorului Ohotnicov Alexandru**, care în instanța de fond a declarat că, în perioada anului

2010 a activat în calitate de șef în cadrul Direcției Drept și Relații Publice. În perioada când a fost promulgată legea nr. 176 se afla în concediu anual. Direcția Drept și Relații Publice primește din Parlament legea, cu semnătura Președintelui Parlamentului pentru a fi promulgată, și anume se prezintă șefului direcției în Cancelaria Aparatului Președintelui, însă în cazul dat a fost prezentată înlocuitorului său - Săcăreanu Mariana. Acesta a prezentat spre examinare legea consultantului din cadrul direcției d-nei Prisăcaru. Direcția nu este obligată să verifice dacă este sau nu avizul Guvernului. În conformitate cu prevederile art. 93 a Constituției RM, Președintele Republicii Moldova este în drept, în cazul în care are obiecții asupra unei legi, să o trimită, în termen de cel mult două săptămâni, spre reexaminare, Parlamentului. După votarea definitivă a legii în Parlament este aplicat ștampila pe verso a ultimei pagini, totodată se aplică semnătura Președintelui comisiei permanente, consultantul comisiei permanente (dacă corespunde cu stenograma), șeful secției juridice, consultantul direcției juridice, șeful secției de redactare, redactorul, corectorul și consultantul direcției documentare Parlamentară. Nu cunoaște consecutivitatea semnăturilor aplicate de persoanele enumerate. A mai indicat că a văzut textul legii nr. 176 când a venit din concediu, și a aflat despre problema dată din presă. A discutat cu colegii, la care aceștia i-a comunicat că legea a fost adoptată în conformitate cu prevederile Constituției RM, astfel a fost promulgată. Legea a fost examinată doar de secția drept și relații publice, iar un consultat care să fie responsabil de lege din partea Ministerului Economiei nu a fost desemnat, deoarece la acel moment nu activa nimeni în calitate de dat. Mai mult, nu cunoaște activitatea internă a comisiei de profil a Parlamentului, iar pe CONIȘESCU îl cunoaște de când era deputat, însă legea a fost semnată de către acesta în calitate de consilier. Atribuțiile ultimului nu le cunoaște. (f. d. 92, vol. 17);

7. **Declarațiile martorului Iliș Cezar**, care în instanța de fond a declarat că, activează în calitate de consultant principal în cadrul Ministerului de Economie, Direcția Politici de Reglementare a Activității de Întreprinzător. În luna iulie 2010 activa în cadrul aceași direcție în calitate de șef adjunct. Autorul legii de modificare a legii nr. 451 a fost direcția politici de reglementare a activității de întreprinzător. Acest proiect prevedea excluderea a 12 domenii de licențiere. Nemijlocit de domeniu respectiv răspundea Olihovschi Ludmila - consultantul principal al direcției menționate. La examinarea în Comisie și în ședința plenară a Parlamentului din partea direcției a participat d-nul Ciobanu, reieșind din faptul că acesta era acceptat în mai multe comisii. La întrebările survenite în cadrul comisiei, răspunde el deoarece este autorul proiectului. La examinarea legii în comisie a participat atât el cât și d-nul Ciobanu. În ședințele Parlamentului participa doar d-nul Ciobanu. Textul proiectului prevedea modificarea taxelor pentru jocurile de noroc, însă în comisie nu au fost examinate. După adoptarea legii în parlament, personal nu a văzut varianta finală. Mai mult, după adoptarea legii nici într-o situație aceasta nu este remisă guvernului spre avizare. În practică nu a întâlnit ca legea după adoptarea în Parlament să fie remisă Guvernului spre avizare. A mai menționat că cunoaște din presă că odată cu adoptarea acestei legi a fost prejudiciat bugetul de stat. De la CONIȘESCU a primit sinteza obiecțiilor care a parvenit din partea comisiei. Presupune că acestea au fost întocmite de către ultimul în mai 2010, în care mai erau incuse și întrebări referitor la licențierea activităților farmaceutice. În ședința plenară a Parlamentului din 15.04.2014 nu a participat, posibil a participat vice-ministrul, d-nul Ciobanu sau d-nul Calmîc. Nu cunoaște dacă reprezentanții Guvernului la acea ședință au avut careva obiecții la amendament. Cunoaște că CONIȘESCU a fost la d-nul Lază se semneze proiectul dat, unde mai erau două persoane. În a doua jumătate a lunii august 2010 a fost în Japonia și s-a întors la data de 21 septembrie. (f. d. 93, 94, vol. 17);

8. **Declarațiile martorului Săcăreanu Mariana**, care în instanța de fond a declarat că, deține funcția de șef al Direcției Legislației Aparatului Președintelui RM. Pachetul de documente care este adus de către curier, se înregistrează în cancelaria Aparatului Președintelui RM de către persoana responsabilă, care semnează în borderou pentru numărul de file pe care le-a primit, ulterior documentele sunt repartizate de șeful Direcției Drept și Relații Publice, iar în lipsa acestuia repartizarea se efectuează de către adjunct. Legea nr. 176 din 15.07.2010 a fost repartizată de ea consultantului principal din secția promulgare - Alina Prisăcaru, deoarece șeful direcției lipsea. În textul legii careva obiecții juridice nu au fost indicate. Consultantul Direcției Drept și Relații Publice verifică legea din punct de vedere tehnic, legislativ și juridic. Oportunitatea modificărilor sau completărilor nu ține de competența direcției, asupra acestui aspect putând să se expună consilierii și Președintele RM, precum și asupra aspectului juridic al oportunității. Direcția nu poate efectua modificări. În aparatul Președintelui RM legea este depusă în original, cu aplicarea ștampilei și semnăturii Președintelui Parlamentului, iar pe ultima pagină pe verso sunt aplicate toate semnăturile persoanelor implicate, inclusiv și semnătura autorului proiectului, totodată fiind prezentată și o copie a legii respective. După emiterea decretului, originalul legii se restituie în Parlament cu un exemplar al decretului de promulgare a legii. După care, se efectuează o copie care se transmite cu un exemplar al decretului de promulgare la Monitorul Oficial, iar o copie a legii se păstrează la materialele inițiale ale decretului de promulgare, care sunt cusute în cărți și sunt păstrate în Aparatul Președintelui RM. Amendamentul cu privire la reducerea taxelor pentru întreținerea meselor de cazinou, era pe ultima filă a legii pe care era aplicată ștampila și semnătura Președintelui Parlamentului. La momentul examinării nu au fost careva obiecții, iar problema neconstituționalității prevederilor legii nu a fost ridicată. (f. d. 95, vol. 17);

9. **Declarațiile martorului Prisăcaru Alina**, care în instanța de fond a declarat că, ca și în prezent, în anul 2010 deținea funcția de consultant principal în Direcția Legislație, Aparatul Președintelui RM. Legea nr. 176 din 15.07.2010 i-a fost repartizată de către șeful adjunct al direcției - Săcăreanu Mariana. Reieșind din atribuțiile de serviciu, ea examinează legea din punct de vedere tehnico-legislativ, adică examinarea minuțioasă a încorporării modificărilor în textul legii, corespunderea structurii, denumirii și consecutivitatea logică a expunerii. Obiecții nu au fost iar legea a fost transmisă redactorului pentru perfectarea decretului de promulgare. Pe ultima pagină a textului

1999, iar legea a fost transmisă redactorului pentru procedurarea decretului de promulgare. Pe ultima pagină a textului de lege, era prezent amendamentul referitor la reducerea taxelor pentru întreținerea meselor de cazinou. Potrivit art. 131 al Constituției RM nu poate fi adoptată legea care aduce majorarea sau micșorarea contribuției la bugetul de stat față de acceptarea Guvernului. După ce reiese din norma citată, careva neconcordanțe cu prevederile legii nu au fost depistate. Menționează că a observat că prin amendamentul de pe ultima pagină se diminuează bugetul de stat, dar ținând cont de faptul că acceptul Guvernului urma să fie prezentat până la adoptarea de către Parlament a legii, neavând acces la dosarul legii care urma să fie promulgat în Parlament, totodată nu avea de unde să cunoască dacă guvernul a prezentat sau nu avizul său. Cunoaște faptul că Președintele are dreptul să remită legea în Parlament pentru orice motiv. Autorul proiectului a fost Guvernul, iar din partea p Parlamentului responsabil a fost Direcția Buget Finanțe și Bănci în persoana d-lui Ioniță. (f. d. 96, vol. 17);

o. **Declarațiile martorului Ciobanu Sergiu**, care în instanța de fond a declarat că, în anul 2010 a detinut funcția de vice-ministru al Economiei, iar la moment deține funcția de director al Agenției Naționale de Reglementare Energetică. În acea perioadă s-a efectuat acțiuni de excludere a influenței asupra mediului de afaceri, și anume s-a decis să fie redus numărul activităților care sunt supuse licențierii. A propus un proiect de amendare al legii, dar cu excluderea anumitor genuri care sunt supuse licențierii, fără careva modificări a cuantumului taxelor pentru activitatea legată de cazinouri, jocuri de noroc. Proiectul dat a fost examinat de Comisia Finanțe și Bănci. Menționează că a participat în Comisia Parlamentară, atât în prima lectură cât și în a doua lectură, iar careva întrebări privind scutirea de taxă a jocurilor de noroc nu au fost discutate. Când a participat în comisia de profil nu a fost discutat nici un amendament. Potrivit procedurii, după ce proiectul a fost examinat în două lecturi în Parlament, acesta se restituie autorului, adică Ministerului Economiei pentru a-l verifica și semna. Cunoaște că cineva din structurile Ministerului a stabilit o diferență între proiectul inițial și cel care a fost expediat spre avizare, semnare. După care, Ministerul Economiei a expediat în adresa Parlamentului o scrisoare pentru a fi scoasă în evidență situația în cauză. Ministrul Economiei - Lazăr Valeriu probabil că a contrasemnat legea după ce a parvenit înapoi, însă nu și de el, deoarece nu avea dreptul să o facă. Direcția juridică sau Direcția de reglementare a activității de întreprinzător putea să verifice avizarea legii și să o remită ministerului pentru semnare. A mai indicat că, nu cunoaște dacă Ministrul Economiei a fost informat despre schimbarea depistată în lege, precum și faptul dacă proiectul de lege a fost avizat de către ultimul, pentru a fi prezentat în a doua lectură. (f. d. 97, vol. 17);

1. **Declarațiile martorului Creangă Ion**, care în instanța de fond a declarat că, consideră că acest caz este o consecință a sistemului secretariatului Parlamentului, fiindcă toate legile se redactează după votare. În procesul de redactare intervin multiple modificări. Aceasta nu este prima lege cu asemenea erori, și consideră că nici ultima. Parlamentul votează în lectură finală proiectul de lege, apoi urmează să fie redactat. Comisia trebuie să efectueze raportul, să asigure dezbaterile amendamentelor, iar după care să prezinte raportul în Parlament. După dezbateri și votarea legii, comisia, deputații și consultantul comisiei sunt obligați să sistematizeze amendamentele discutate și să le introducă în textul final al legii. Ulterior, legea se transmite în secția de redactare unde se verifică din punct de vedere lingvistic, apoi se transmite în secția juridică pentru verificarea conținutului juridic al textului legii. Apoi, legea se transmite direcției de documentare parlamentară pentru înregistrarea legii și efectuării confruntării cu alte legi. În final legea se transmite Președintelui Parlamentului pentru semnare, după care spre promulgare. După cazul dat, biroul permanent a aprobat instrucțiunea cu privire la circulația proiectelor de acte legislative, în care a fost reglementată procedura interioară de parcurgere a proiectelor de legi, cu responsabilizarea fiecărei subdiviziuni. Declararea neconstituționalității amendamentului dat nu vorbește de ilegalitatea acestui pe fond, dar pe procedură, deoarece nu a fost acceptul Guvernului. Curtea Constituțională a stabilit obligațiunea de a consulta opinia Guvernului asupra tuturor amendamentelor care atrag cheltuieli bugetare. În prezent nu există un mecanism privind consultarea Guvernului, astfel că rămâne la discreția comisiei de a solicita sau nu opinia Guvernului. Stenograma se extrage de pe amendament și se prezintă în comisie, unde se repartizează consultantului și deputatului responsabil. Modificările în textul legii sunt introduse de consultant, în cazul dat consultant a fost CONIȘESCU, iar președintele comisiei Ioniță. După redactarea textului legii în comisie, proiectul cu toate amendamentele incluse în raport și stenogramă se transmite secției de redactare. Proiectul de lege se remite fără anexe, adică legea este însoțită de o fișă care se semnează de consultantul comisiei și deputatul responsabil. Președintele comisiei primul este care semnează legea, apoi autorul, consultantul și deputatul. Ulterior, proiectul de lege se transmite pentru semnare redactorului și șefului secției juridice, iar în cazul apariției unor divergențe acestea sunt înlăturate în procesul redactării. În caz că aceste probleme nu pot fi înlăturate, proiectul de lege se transmite președintelui comisiei, iar dacă problema nu poate fi soluționată, acesta se abordează în Parlament. Probleme au apărut ceva mai târziu, motivul fiind neacordarea acceptului de către Guvern, deoarece nu s-a respectat prevederile art. 131 al Constituției RM. Menționează că modificările introduse în textul legii, după consultat nu se mai verifică de nimeni, cu excepția apariției unei probleme. La ședința comisiei permanente nu a fost prezent și nu cunoaște dacă s-a votat micșorarea cuantumului taxelor. Consideră că nu s-a pus la îndoială, faptul că CONIȘESCU nu a introdus în proiectul legii datele corecte. Procedura de propunere a amendamentelor în ședința plenară este reglementată de regulamentul deputatului, în cazul amendamentului dat, doar au fost enumerate unele concretizări care au fost discutate în comisie. Amendamentul în cauză a fost prezentat de către Utilă. A mai menționat că a citit textul legii și nu a depistat nici o încălcare din partea lui CONIȘESCU, adică nu a depistat introducerea unui text suplimentar, iar solicitarea avizului Guvernului nu ține de competența acestuia. Consultantul nu participă la ședințele fracțiunilor. La momentul comiterii acestei fapte, nu era adoptată o fișă post a atribuțiilor consultantului, acesta fiind elaborată ulterior. (f. d. 98-100, vol. 17);

2. Declarațiile martorului Kotaru Tatiana, care în instanța de fond a declarat că, a analizat proiectul dat în prima lectură conducându-se de prevederile Constituționale, Regulamentul Parlamentului și Legea privind actele legislative. Ce ține de cuantumul taxei de licențiere pentru fiecare masă de noroc, în cadrul acestui proiect nu era vizat acest fapt, ulterior a fost inclus în amendamentul deputaților. Consultanții din cadrul secției juridică nu participă la ședințele plenare ale Parlamentului. Inițiativa legislativă permanent se remite comisiei de resort care nemijlocit face parte din domeniul dat. Direcția juridică avivează proiectul de acte legislative în prima lectură, care ulterior se transmite comisiei responsabile. Proiectul este examinat de comisie și se supune dezbaterilor. Ulterior, până a fi prezentat în lectura a 2-a proiectul se remite redactorilor pentru a fi redactat. Amendamentele deputaților, autorilor sunt introduse în lectura a 2-a, care sunt supuse votării în Parlament. După votarea legii acesta urmează a fi semnată de autor, președintele comisiei, consultantul comisiei, redactor, consultantul și șeful direcției juridice. Proiectul nr. 11/61 din 2010 nu conține norme prin care să fie indicat majorarea sau micșorarea cuantumului taxei de licențiere. Atribuțiile consultantului principal din cadrul comisiilor permanente sunt reglementate de Constituție, Regulamentul Parlamentului, fișa de post și Instrucțiunea cu privire la lucrul cu actele legislative. După adoptarea legii, consultantul principal are obligația de a introduce toate amendamentele în proiectul legii la indicația președintelui comisiei de profil, și să le introducă pe stenogramă. Apoi, după introducerea modificărilor, proiectul de lege se transmite redactorului pentru redactare, însă mai întâi semnează președintele comisiei și consultantul pe fișa de însoțire. Relatează că, amendamentele sunt introduse de consultant, însă acesta nu face parte din secția juridică. Mai mult, amendamentele introduse sunt puse votării, iar în cazul întrunirii numărului de voturi necesare, acestea urmează a fi introduse în proiect și expediate comisiei economice buget și finanțe. În cadrul secției juridice parvin doar legile care au fost votate în a 2-a lectură, însă stenograma rămâne la comise. Legea a fost transmisă secției juridice de CONIȘESCU, totodată modificările sunt efectuate de ultimul. Nu cunoaște care au fost acțiunile lui CONIȘESCU în legătură cu această lege, și dacă acesta a acționat conform competenței sale. A mai indicat că în secția juridică este câte un consultant pentru fiecare proiect de lege. Înainte de a semna proiectul de lege, acesta a fost semnat de autor, președintele comisiei, consultantul comisiei, redactorul, redactorul șef, consultantul și șeful direcției juridice. Direcția documentare Parlamentară atribuie numărul legii, precum și stabilește data adoptării acesteia. Legea se consideră adoptată când se publică în Monitorul Oficial. (f. d. 101, 102, vol. 17);

3. Declarațiile martorului Fetescu Adrian, care în instanța de fond a declarat că, a activat în calitate de secretar general al Parlamentului în perioada ianuarie 2010 - august 2012. În această perioadă a fost adoptată modificarea legii 451. Anual în Parlament se aprobă 4000 de legi, și respectiv nu cunoaște aprofundat fiecare detaliu al legilor care se adoptă în Parlament, care sunt divergențele, problemele ce au survenit în procesul redactării. Despre cazul dat cunoaște, a aflat peste un an de la fracțiunea comunistilor, deoarece au insistat să fie instituită o comisie parlamentară care să cerceteze procedura de aprobare, a amendamentului la legea 451, din motiv că bugetul de stat a fost prejudiciat cu circa 6 mii lei. Potrivit art. 451 al Regulamentului Parlamentului, secretarul general nu este implicat direct în procesul legislativ, ci doar asigură din punct de vedere organizatoric și administrativ buna funcționare a secretariatului Parlamentului. Atribuțiile acestuia sunt stipulate expres în art. 248 al regulamentulului menționat. În procesul legislativ, ce ține de vot și de procesul de adoptare a proiectului de lege, sunt implicate comisiile parlamentare consultanții din comisiile parlamentare, direcția juridică a Parlamentului, Direcția Parlamentară și redactorii care fac parte din aceasta. Mențiunile referitoare la fiecare etapă, sunt prevăzute pe fiecare proiect de lege pe verso, pe care este aplicată semnătura fiecărui responsabil. În cadrul secretariatului Parlamentului, a fost demarată o anchetă de servicii, nu ține mite dacă a fost până s-au după hotărârea finală a comisiei de anchetă, însă au fost cercetați mai mulți funcționari care au fost implicați în procesul respectiv, precum și cercetată activitatea domnului CONIȘESCU - consultant în cadrul comisiei de finanțe. CONIȘESCU nu a fost sancționat pe motivul depistării încălcărilor la vre-o lege, deoarece a expirat termenul de prescripție pentru aplicarea sancțiunii disciplinare, însă a fost sancționat disciplinar pentru comportament său și pentru faptul că nu s-a prezentat la comise. De câte ori a fost invitat, tot timpul spunea că va veni, însă nu venea, prezentând niște explicații în scris care nu aveau nici o relevanță. Regulamentul Aparatului Parlamentului din 2005, prevede procedura în cadrul secretariatului la aprobarea actelor normative și tot parcursul pe care îl urmează un act legislativ, de la inițierea proiectului de lege până la prezentarea legii Președintelui RM. Potrivit prevederilor în vigoare, consultantul comisiei îi este repartizat un proiect care este examinat de către comisie. Responsabil de toate acțiunile ce țin de solicitarea vizelor este reprezentantul comisiei, adică consultantul este responsabil din momentul primirii proiectului până la prezentare s-au respingere. Din momentul când proiectul este adoptat de parlament, se mai efectuează un șir de lucrări până în momentul când legea este expediată din Parlament spre promulgare. După aprobarea în ședință a unui proiect de lege, acesta urmează procedura votării și procedura de redactare, inclusiv unde consultantul de comisie împreună cu redactorii confruntă stenograma ședinței, unde a fost aprobat proiectul respectiv, și se stabilește că varianta finală corespunde cu ceea ce s-a votat în plen și amendamentele au fost acceptate. Ulterior, consultantul are obligația de a aduna toate semnăturile necesare, și anume de la direcția juridică, autorii proiectului, consultantul, redactorii etc. Potrivit procedurii stabilite, toate legile după ce sunt avizate de către cei care sunt implicați în proces, sunt introduse în mape și transmise la semnat Președintelui Parlamentului, de către șeful direcție Parlamentare - Ganaciuc Maxim, care era și adjunctul secretarului general. Proiectul respectiv a fost semnat de către domnul Ghimpu - Președintele Parlamentului. D-nul Ganaciuc nu l-a informat despre careva probleme la proiectul respectiv, iar în caz de careva divergențe urma să fie să prezinte o notă, ceea ce nu a fost făcut. Fiecare lege care se adoptă se înregistrează în registrul și se transmite direcției Parlamentare. Legilor li se atribuie un număr, însă până sau după redactarea legii nu cunoaște. Cine era responsabil de registru nu cunoaște. (f. d. 168, 169, vol. 17);

4. **Declarațiile martorului Ghimpu Mihai**, care în instanța de fond a declarat că, a aflat din presă despre faptul că legea publicată nu a corespuns cu votul deputaților. Respectiv, în urma acestor dezbateri, Parlamentul a format o comisie de anchetă, pentru verificarea faptului dacă cu adevărat corespunde sau nu proiectul de lege votului deputaților. Comisia a constatat că cu adevărat au fost niște modificări incluse care nu corespundeau redacției ce au fost supuse votului deputaților. După câte își amintește aceasta a avut loc în 2010, când deținea funcția de Președinte al Parlamentului. Ședința nu a fost condusă de către el, deoarece a fost plecat în deplasare, aceasta a fost condusă de către prim - vicepreședintele Parlamentului - Serafim Urecheanu. Proiectul Legii votat în parlament a fost semnat de el. Președintele comisiei prezintă Parlamentului proiectul de lege spre dezbateri, ultimul fiind cel mai responsabil pentru prezentarea proiectului în conformitate cu redacția votată de către Parlament, asumându-și aceasta prin semnătură. Totodată, proiectul este semnat de șeful direcției juridice, de stenograf care verifică dacă legea prezentată spre semnare corespunde textului votat de către deputați. Ulterior, după aplicarea tuturor semnăturilor celor responsabili, proiectul este Președintelui Parlamentului pentru semnare. Nici un Președinte al Parlamentului nu verifică conținutul legii cu stenogramă, această datorie aparține celor care și-au pus anterior semnătura. Toate proiectele de Lege votate de către Parlament sunt semnate de către Președinte, bazându-se pe încredere față de ceilalți care au obligația de a verifica să corespundă textul prezentat spre semnare cu votul deputaților. Menționează că, ultima semnătură pe proiectele de Lege a aplică Președintele Parlamentului, iar o altă persoană poate semna doar în baza deciziei Parlamentului, întrucât era și Președinte interimar, Legile semnate de către Președintele Parlamentului, adică de el, erau transmise spre promulgare Președintelui Republicii, adică Președintelui interimar. A mai indicat că, față de Președintele Parlamentului răspunde responsabilul proiectului de Lege. În cazul acestei Legi, a fost Ioniță Veaceslav. Procedura internă a comisiei este cunoscută de către d-nul Ioniță, adică cine a prezentat proiectul, cine controlează să corespundă stenogramele, etc. După citirea stenogramei și anume după ce a fost votat acest proiect de lege, în timp ce se discuta alt proiect de lege d-nul Ioniță a venit cu o modificare la acest proiect de lege ce ține de cazinouri când legea deja era votată. Din câte își aduce aminte, d-nul Untilă a făcut propunerea înaintea lui Ioniță. Nu cunoaște care a fost rolul lui CONIȘESCU în chestiunea dată. A aflat că Legea a fost falsificată deja când nu era Președinte al Parlamentului, iar careva măsuri de sancționare față de Ioniță nu a luat. A propus ca deputatul să fie eliberat pentru acest caz, dar n-am avut susținerea colegilor din Parlament. Suplimentar, a menționat că a parvenit o scrisoare de la prim-ministru Vlad Filat, în legătură cu neconcordanța acestei Legi, a aplicat viza, și i-a comunicat d-lui Ioniță să-i prezinte un răspuns, Președinte al Parlamentului. Însă d-nul Ioniță a încălcat procedura, și a dat răspuns direct prim-ministrului, fără să-l informeze. Din câte cunoaște Ioniță a comunicat că nu s-a prejudiciat bugetului de stat. Personal n-a făcut interpelare la Ministerul Finanțelor, întrucât s-a format comisia de anchetă și era de competența comisiei verificarea dacă s-au adus prejudicii sau nu. (f. d. 172, 173, vol. 17);

5. **„Declarațiile martorului Costandache Andrei**, care în instanța de fond a declarat că, activează în calitate de consultant în secretariatul Parlamentului, comisia economie, buget și finanțe. CONIȘESCU a fost colegul său, a activat împreună la aceeași comisie. Își aduce aminte de proiectul de Lege privind modificarea unor acte legislative, prin care a fost modificată taxa jocurilor de noroc. Ca și orice consultant responsabil de un proiect de lege, CONIȘESCU a sintetizat amendamentele la proiectul de lege, iar în baza ședinței comisiei a efectuat raportul la proiect. Următoarea etapă reprezintă prezentarea raportului pentru secția documentare cu urmare a examinării proiectului de lege în ședință plenară, pentru sintetizarea tuturor propunerilor și amendamentele într-un text. Apoi se prezintă proiectul de lege la redactare, semnare și la secția documentare. Consideră că nu a fost încălcată vre-o lege de către CONIȘESCU. Fiecare propunere a unui deputat în cadrul unei ședințe plenare, se fixează pe stenogramă, adică propunerea lui este fixată și urmează de ținut cont la redactarea finală a textului proiectului de lege. Numărul proiectului de Lege îl atribuie secția documentare. Până în prezent se atribuie numere romane, iar numărul de ieșire a legii se indică prin cifre arabe. Dacă secția documentară atribuie un număr legii, rezultă că aceasta a fost adoptată. La ședința Parlamentului n care s-a aprobat proiectul respectiv nu a participat. D- nului Untilă a făcut o propunere la proiectul de lege dat, și anume la un articol concret din lege care va îmbunătăți activitatea agenților autohtoni, imediat după ce legea a fost votată. Imediat după ce deputatul a făcut propunerea, la microfon a ieșit președintele comisiei economiei, buget și finanțe - Ioniță care a comunicat că comisia susține amendamentul propus de domnul Untilă. Propunerea în cauză nu a fost supusă votării, însă a fost inclusă în stenogramă, deoarece orice discuție din ședința parlamentului se regăsește în stenogramă. Toate propunerile de pe stenogramă care sunt susținute de către Parlament sau de președintele comisiei se introduc în textul legii. În practică a avut asemenea cazuri, însă nu de gravitatea dată, anume când deputații făceau propuneri, se introduceau pe stenogramă, ca ulterior să fie introduse în textul legii, însă aceasta s-a întâmplat până la adoptarea legii. Consideră că, dacă lucrează cu stenograma, toate propunerile introduse pe stenogramă, și anume susținute de către președintele comisiei, trebuie să fie introduse în textul legii, indiferent de faptul dacă sunt făcute până la adoptarea legii sau după. Acest fapt nu este stipulat expres, însă așa în practica activității Parlamentului. (f. d. 180, vol. 17);

6. **Declarațiile martorului Cernean Iurie**, care în instanța de fond a declarat că, activează în cadrul Secretariatului Parlamentului, Comisia Economie, Buget și Finanțe, în calitate de consultant principal, Deputat în Parlamentul Republicii Moldova. În anul 2010 d-nul CONIȘESCU a fost colegul său, acesta deținea funcția de consultant principal în aceeași subdiviziune în care activează. În cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu se conduceau în primul rând de Constituția RM, Regulamentul Parlamentului, Legea privind statutul deputatului și Legile speciale în domeniu de care fiecare consultant este responsabil. De exemplu, el este responsabil de domeniul fiscal, vamal, bugetar. În momentul votării Legii în plenul Parlamentului atribuțiile consultantului constau în

monitorizarea ședinței plenare ale Parlamentului, adică urmărește cum se petrec ședințele Parlamentului dar nu au careva drepturi. Proiectul de Lege parcurge mai multe etape. Acesta se discută în grupul de lucru, compus din deputați și consultanți și autorul proiectului, ulterior se întocmește un proiect de raport sau o sinteză care este transmis spre examinare Comisiilor Parlamentului. Dacă comisia permanentă aprobă raportul și sinteza alăturată la raport, în rezultatul discuțiilor parlamentare în cadrul căruia pot fi făcute careva modificări, excluderi. Consultantul le întocmește și le prezintă Parlamentului fiind semnat de Președintele comisiei și transmis secretariatului pentru a fi distribuite deputaților pentru a fi examinate în plenul Parlamentului. Următoarea fază este aprobarea de Plenul Parlamentului. În plenul parlamentului se discută acest proiect de lege și sinteza alăturată, după care consultantul în baza stenogramei ședinței plenare a raportului și a sintezei întocmește proiectul final al legii. Acesta, este ulterior transmis secției redactare. În politica fiscală din anul 2009, la el a fost proiectul prin care s-a propus modificarea legii cu privire la licențiere. A fost propusă majorarea taxei pentru mesele de noroc, de la 180 000 la 360 000 lei. Ulterior, în luna martie-aprilie 2009, au fost sesizați de către multe cazinouri, deoarece nu pot suporta această povară fiscală. Ulterior, legea urma să fie modificată, pentru a modifica această taxă. Din partea Ministerul Economiei a parvenit inițiativa privind efectuarea modificărilor la Legea cu privire la licențiere și a fost repartizată d-nul CONIȘESCU. În cadrul proiectului, deputații au depus amendamente, în special d-nul Untilă s-a referit la micșorarea acestei taxe. Când s-a discutat proiectul respectiv, nu a fost la ședință plenară, deoarece avea și el un proiect de lege. Amendamentul deputatului Untilă nu a întrunit voturile necesare. Potrivit regulamentului Parlamentului deputatul are dreptul să insiste la propunerea în plenul Parlamentului, fapt ce a făcut-o. Președintele comisiei Ioniță Veceslav a susținut și a explicat deputaților despre ce e vorba, iar amendamentul dat a fost susținut de ultimul. Plenul parlamentului nu a avut obiecții. Procesul legislativ fiecare îl duce individual, însă nemijlocit ce a făcut CONIȘESCU nu cunoaște. Nu vede nici un abuz din partea lui CONIȘESCU, sau să fi încălcat legea. Menționează că, după ce proiectul de lege este adoptat de plen, acesta este verificat de către Direcția juridică a secretariatul parlamentului, de către autor, de către o persoană specială din cadrul secretariatului parlamentului din secția documentară și multe alte persoane care-și pun semnătura pe verso. Dacă deputatul spune în plen pentru stenogramă, trebuie de luat în calcul ceea ce spune la definitivarea proiectului de lege, adică ceea ce urmează după cuvintele „pentru stenogramă”. Sunt cazuri când după ce a fost adoptată legea, se intervine în plenul parlamentului și se menționează că „la legea care a fost adoptată, se propune următoarea modificare” și iarăși se discută și dacă se zice pentru stenogramă înseamnă că se în calcul la definitivarea proiectului. Aceasta poate avea loc imediat după ce s-a votat proiectul de lege, au fost cazuri când asta s-a întâmplat după ce au fost adoptate alte legi sau chiar și la altă ședință. Important este ca legea să nu iasă din Parlament la Președinte țării pentru a fi semnată. După părerea sa, rezultatul modificării acestei legi pierderi statului nu au fost aduse. Conform regulamentului Parlamentului, amendamentele deputaților se depun după prima lectură și pot fi prezentate până la prezentarea legii în a doua lectură în comisie. Totodată, regulamentul nu prevede că dacă a fost adoptată în a doua lectură legea, amendamente nu mai pot fi propuse, în practică asemenea cazuri se mai întâmplă. Nemijlocit amendamentul respectiv, nu a fost pus la vot de președintele ședinței, însă a fost acceptat tacit de plenul Parlamentului pentru că Ioniță l-a susținut și de către lucrătorii Parlamentului se în considerație aceste amendamente susținute de Președintele Comisiei. La ședința la care s-a făcut propunerea de d-nul Untilă și care a fost susținută de Ioniță a participat. Ține minte acest caz, deoarece activează în același birou cu CONIȘESCU și a ascultat împreună stenograma. Ce proiecte de legi au fost discutate până la acest proiect și după, eu nu țin minte. Nu cunoaște cine primul a primit stenograma. A mai indicat că nu sunt obligați să participă la toate ședințele comisiei economiei, buget și finanțe. Amendamentul d-lui Untilă prevedea micșorarea taxei pentru mesele de joc. În afară de modificarea taxei pentru jocurile de noroc, legea mai prevedea și alte modificări. Nu cunoaște dacă legea conținea careva prevederi privind intrarea în vigoarea a modificărilor. (f. d. 181, vol. 17);

7. **Declarațiile martorului Malțeva Lidia**, care în instanța de fond a declarat că, este pensionară de aproximativ 7 ani, iar ultimul loc de muncă a fost în cadrul Parlamentului RM, în funcția de redactor. Redactorul avea obligația de a redacta corect textul legii, amendamentelor, deciziilor și scrisorilor fără a modifica conținutul acestora. Documentele le primea de la consultant prin intermediul șefului de secției. De obicei lucra cu consultantul comisiei. Menționează că corecta observațiile care se făceau de șeful consultantului, deoarece acesta era prezent la toate ședințele comisiei. În cadrul procesului de redactare puteau fi efectuate schimbări. Nu ține minte ce modificări au fost efectuate în lege, și care sunt atribuțiile lui CONIȘESCU cu acesta. Anterior a dat declarații în cadrul urmăririi penale, aproximativ doi ani în urmă. Explicațiile date au fost scrise personal, totodată și le-a semnat. Posibil că în cadrul urmăririi penale a dat aceleași declarații, pe care și le susține. (f. d. 188, vol. 17);
8. *Colegiul penal consideră că declarațiile reprezentantului părții vătămate Muntean Silvia, declarațiile martorilor LAZĂR Valeriu, IONIȚĂ Veaceslav, UNTILĂ Veaceslav, URECHEANU Serafim, ESINENCO Tamara, Enciu Angela, LUPAN Ion, Ganaciuc Maxim, Mardare Lidia, Ohotnicov Alexandru, Iliăș Cezar, Săcăreanu Mariana, Prisăcaru Alina, Ciobanu Sergiu, Creangă Ion, Rotaru Tatiana, Fetescu Adrian, Ghimpu Mihai, Costandache Andrei, Cernean Iurie și Malțeva Lidia nu pot servi drept probe care ar demonstra vina inculpatului CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii înscrinate, deoarece acestea se combat de întreaga sistemă de probe pe care o vom analiza în continuare și prin aceasta se combate versiunea acuzării despre acționarea unipersonală a inculpatului, precum și că modificările introduse de acesta nu au fost cunoscute de alte persoane responsabile.*
9. **Mai mult ca atât, acești martori n-au dat declarații în instanța de apel, acuzatorul n-a adus aceste persoane în ședința instanței de apel, pentru a fi interogate pe viu și astfel, aceste probe, dobândite la urmărirea penală și în instanța de fond, care au stat la baza sentinței de achitare, nu pot**

fi, conform prevederilor art. 415 al. 2-1 CPP, puse la baza unei eventuale decizii de condamnare.

- o.** Colegiul penal conchide că, de asemenea, nu pot servi ca probe care ar demonstra vinovăția lui CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii imputate lui nici următoarele probe, invocate de apelant, deoarece nici una din ele nu indică direct sau indirect la dânsul că ar fi comis infracțiunea imputată lui, cum ar fi:
- procesul - verbal de ridicare din 29.10.2012 a SD-lui firmei producătoare „BENQ” cu înregistrări audio și video a ședinței Parlamentului Republicii Moldova din 15 iulie 2010, ridicat de la dl. Radu Chivriga reprezentantul AO „Privesc.Eu” (f.d. 236-238, vol. III);
 - Procesul - verbal de examinare din 29.10.2012 a secvențelor video și audio a ședinței Parlamentului Republicii Moldova din 15 iulie 2010, înregistrată de AO „Privesc.Eu” pe un CD-R de model “BENQ”, cu capacitatea de 700 Mb. În rezultatul examinării s-a constatat că, pe CD-ul supus examinării sunt stocate secvențele audio-video într-un singur fișier cu denumirea “(15.07.2010) parlament”, efectuat de un dispozitiv de luat vederi. Fișierul dat conține informație cu capacitatea de 381 Mb. Durata înregistrărilor este de 2 ore și 47 minute. La minutul 31 a înregistrărilor audio-video, la tribuna Parlamentului Republicii Moldova a ieșit deputatul Veaceslav Ioniță, care spune următoarele: Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul de lege nr.1798 și propune pentru a doua lectură de a fi comasat cu proiectul Domnului Bodrug. Aici noi lărgim aria și gradul de independență a autorităților publice locale, în ceea ce privește prestarea și organizarea serviciilor publice. Această Lege vine..., după care este întrerupt de către președintele ședinței Parlamentului Republicii Moldova Serafim Urecheanu, care a spus că sunt întrebări și a dat cuvântul persoanei de la microfonul nr. 4. Imediat a luat cuvântul deputatul Veaceslav Untilă, care a spus că la 1161, p. 18 a fost o propunere și minimalele la comisia de stat și Veaceslav Ioniță a acceptat să dea gradual ceea ce ține de p.18., la care Veaceslav Ioniță a răspuns ca să citească tot amendamentul. Tot el, a spus ca Veaceslav Untilă să explice pentru deputați Legea privind licențierea activității de întreprinzător. D-nul Untilă avea un amendament care nu a reușit să-l citească acum, pentru stenogramă trebuie să fie citit. Aici, a intervenit Veaceslav Untilă, care a menționat că amendamentul este la art.18, p. I.L, gradual se dau taxe până la un nivel și al doilea nivel, Guvernul RM tot a susținut chestia asta. Mulțumesc. Apoi, Veaceslav Ioniță a spus că aceasta este pentru stenograma la Legea precedentă, iar la Legea aceasta nu-s. Aici, președintele ședinței Parlamentului Republicii Moldova Serafim Urecheanu a spus: Da mulțumesc frumos, nu-s întrebări. După aceste cuvinte, s-a trecut la examinarea altui proiect de lege (f.d. 239, vol. III);
 - Procesul-verbal de ridicare din 01.03.2012 a stenogramei ședințelor Parlamentului Republicii Moldova, legislatura XVIII-a volumele 5,7,8 pe 913 file, a XIX-a volumele 3 și 4 pe 533 file, proiectele de Legi și Hotărâri ale Parlamentului și documente adiționale în 3 volume pe 773 file, procesele-verbale ale Comisiei economie, buget și finanțe, pe 197 file, materialele Comisiei de Anchetă a Parlamentului privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr.176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, alte materiale aferente acestui caz pe 703 file (f. d. 143-145. vol. II);
 - Procesul-verbal de examinare din 02.03.2012 a stenogramelor ședințelor Parlamentului Republicii Moldova, legislatura XVIII-a volumele 5,7,8 pe 913 file, a XIX-a volumele 3 și 4 pe 533 file, proiectele de Legi și Hotărâri ale Parlamentului și documente adiționale în 3 volume pe 773 file, procesele-verbale ale Comisiei economie, buget și finanțe, pe 197 file, materialele Comisiei de Anchetă a Parlamentului privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr.176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, alte materiale aferente acestui caz pe 703 file. Materialele în cauză conțin date referitoare la procedura de înaintare a inițiativei legislative de modificare și completare a Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, examinarea acestuia în Comisiile parlamentare de profil, Plenul Parlamentului, procedura de redactare a modificărilor și completărilor la lege, semnare, promulgare, contestarea la Curtea Constituțională etc. Conform acestor materiale este constatat mecanismul de introducere a modificărilor la Legea nr.176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, votată în lectura finală de către Plenul Parlamentului Republicii Moldova și promulgată de către Președintele Republicii Moldova (f.d. 146, vol. II);
 - Raportul Comisiei parlamentare de anchetă privind elucidarea circumstanțelor votării și semnării Legii nr.176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, conform căruia s-a constatat că, proiectul de Lege nr.1161 din 21.04.2010 a fost adoptat în lectura a II-a la ședința plenară a Parlamentului din 15.07.2010, în redacția în care nu se conținea amendamentul deputatului Veaceslav Untilă, devenind Legea nr.176 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.451-XV din 30.07.2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Regulamentul Parlamentului a fost încălcat la capitolul adoptarea legilor prin admiterea de către Președintele ședinței, Serafim Urecheanu a intervenirii cu amendament în timpul dezbaterii altui proiect de lege și acceptarea intervenției întârziate de modificare/completare a unui act legislative deja adoptat. În procesul pregătirii legii, după votarea acesteia în lectura a II, în text a fost inclus nejustificat amendamentul deputatului Veaceslav Untilă. Declarațiile președintelui comisiei Veaceslav Ioniță și consultantului comisiei Andrei CONIȘESCU precum că

amendamentul a fost aprobat în mod tacit, nu pot fi reținute și Comisia de anchetă constată că amendamentul nu a fost votat de Parlament. Procesul de contrasemnare a purtat un caracter iresponsabil, acesta fiind consecința organizării nesatisfăcătoare a activității Parlamentului și Secretariatului Parlamentului de către Președintele Parlamentului Mihai Ghimpu și Secretarul general al Parlamentului Adrian Fetescu. Există lacune și omisiuni în Instrucțiunea privind lucrul cu documentele în parlamentul RM, care necesită modificată, indicând o procedură clară de lucru cu documentele, stabilind expres ordinea în care trebuie să fie semnat un document, numele semnatarilor, semnătura, data și responsabilitatea fiecărui etc. Lipsesc reglementările în actele interne ale Aparatului Președintelui, care sunt depășite de timp, precum și fișele de post ale funcționarilor Aparatului, care reglementa clar responsabilitatea în procedura de verificare a constituționalității legilor venite spre promulgare. Președintele Comisiei economie, buget și finanțe Veaceslav Ioniță depășindu-și atribuțiile, din numele Parlamentului a adresat Guvernului răspunsul CEB 567 din 21.09.2010 la scrisoarea Prim-ministrului din 01.09.2010, prin care confirmă faptul cunoașterii introducerii amendamentului, calificându-l drept acceptat de Parlament și fiind în unison cu politica promovată de Guvern. Ministrul Economiei Valeriu Lazăr a contrasemnat textul final al legii care conținea abateri de la normele constituționale, astfel manifestând iresponsabilitate în îndeplinirea obligațiilor de serviciu (f.d. 106-162, vol. I);

- Potrivit caracteristicii de serviciu, învinuitul Andrei CONIȘESCU exercită funcția de consilier al Directorului general a Agenției Rezerve Materiale începând cu data de 13.11.2012 și până în prezent. La locul de muncă se caracterizează pozitiv (f.d. 116-117, vol. IV).

- 1. Colegiul Penal conchide că, atât în instanța de fond cât și-n cea de apel nu s-a dovedit faptul că CONIȘESCU Andrei și-a depășit atribuțiile de serviciu.**
2. Astfel, potrivit prevederilor art. 22 din Constituția Republicii Moldova, *nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos.*
3. Totodată, conform prevederilor art.8 Cod penal, *caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.*
4. Mai mult, Colegiul penal menționează că, potrivit învinuirii aduse, fapta imputată de către CONIȘESCU Andrei fost săvârșită în perioada 15-26 iulie 2010. La acel moment erau în vigoare prevederile art. 123 Cod penal, în redacția Legii din 2002, care, la alin.(1) conținea următoarea definiție a persoanei cu funcție de răspundere: *persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice.*
5. Astfel, Colegiul Penal reiterează că legea citată stabilea în calitate de persoane cu funcții de răspundere: deputații, membrii guvernului, consilierii, judecătorii, procurorii și adjuncții acestora, ofițerii de urmărire penală, executorii judecătorești, colaboratorii organelor de poliție și ai serviciului de informație și securitate, colaboratorii diferitelor inspecții de stat sau de supraveghere (inspecția fiscală, garda forestieră, serviciul protecției muncii etc.).
6. Reieșind din definiția acestei legi, nu sunt persoane cu funcții de răspundere din organele de stat lucrătorii organizațiilor de stat care exercită numai funcții pur profesionale sau tehnice, cu excepția cazurilor când aceste persoane, concomitent cu îndeplinirea funcțiilor, sunt investite și cu funcții de ordin administrativ, de dispoziție sau organizatorico-economice.
7. La momentul săvârșirii acțiunilor imputate erau în vigoare prevederile art.328 Cod penal, în redacția Legii din 2002, reieșind din care era sancționat de legea penală excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană cu funcție de răspundere a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.
8. Prin urmare, CONIȘESCU Andrei, deținând funcția de consultant principal al Comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului Republicii Moldova, nu întrunea calitățile unei persoane cu funcții de răspundere, iar prin aceasta el nu poate fi subiectul infracțiunii prevăzute de art.328 Cod penal în redacția Legii din 2002.
9. Totodată, art.328 CP în redacția Legii din 2012, care prevede răspundere pentru săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, a intrat în vigoare începând cu 03 februarie 2012 și această normă nu are putere retroactivă asupra situației care a avut loc în luna iulie 2010.
0. Astfel, Colegiul Penal conchide că CONIȘESCU Andrei nu este subiectul infracțiunii imputate, prin urmare fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii în vigoare la data săvârșirii acestora.

1. Mai mult ca atât presupusele acțiuni ilegale ale inculpatului au fost considerate și apreciate ca fiind absolut legale și întemeiate, venite să combată monopolizarea genului de activitate respectiv și că amendamentele date au fost votate în ședința Parlamentului corect, avînd ca temei scrisoarea oficială a Președintelui Comisiei buget, economie și finanțe nr.CEB 576 din 21.09.2010, dl. Veaceslav Ioniță, care a indicat despre caracterul legal al modificărilor operate și care a confirma că aceste modificări au fost cunoscute de d-lui. Or, prin aceasta se combate versiunea acuzării despre acționarea unipersonală a inculpatului, precum și că modificările introduse de acesta nu au fost cunoscute de alte persoane responsabile.
2. De asemenea, instanța apreciază ca fiind nefondat și prejudiciul imputat lui CONIȘESCU Andrei care a fost cauzat, deoarece, pentru ca un prejudiciu să fie coroborat cu o faptă, acesta trebuie să fie real, însă, din materialele cauzei reiese că acest prejudiciu a fost unul ipotetic, dat fiind că, modificările aduse legii prin acțiunile imputate inculpatului - prevederile pct. 1 lit. e) din Anexa la Legea 176/2010, au fost declarate ca fiind neconstituționale prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 18.02.2011. Ulterior, Parlamentul a adoptat Legea nr. 42 din 17.03.2011 cu privire la modificarea anexei la Legea nr.451-XV din 30 iulie 2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, prin care s-a revenit la situația de până la 10.08.2010, deci efectele Legii 176/2010 nu au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice.
3. Mai mult, întreprinderile și instituțiile în privința cărora au fost aplicate prevederile pct.l lit. e) din Anexa la Legea 176/2010, au fost obligate să efectueze recalculările corespunzătoare și să achite în bugetul de stat diferența la taxe, care s-a produs. Acest fapt a fost confirmat și prin hotărâri irevocabile ale instanțelor de judecată, prin care s-a dispus încasarea în bugetul de stat a sumelor restante.
4. Prin urmare, un prejudiciu efectiv și real nu a existat și acesta nu a fost demonstrat de acuzare.
5. În cazul dat acțiunile lui CONIȘESCU Andrei de fapt reprezintă o activitate de înscriere de către un funcționar al autorității publice care nu este persoană cu funcție de răspundere, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, însă, Colegiul Penal este în imposibilitate de a-i modifica învinuirea și de a recalifica acțiunile inculpatului în prevederile art.332 alin.(1) Cod penal în redacția Legii din 2002, or potrivit art. 325 alin.(1) Cod Procedură Penală *Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.*
6. Este de menționat și faptul că art.332 alin. (1) Cod penal în redacția Legii din 2002, care era în vigoare la data săvârșirii acțiunilor, prevede răspundere pentru falsul în acte publice doar dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.
7. Astfel, de către procuror, lui CONIȘESCU Andrei nu i-a fost imputată și nici constatată existența unui interes material sau altor interese personale, motive din care nici prima instanță nici cea de apel nu este în drept să-i modifice învinuirea, deoarece aceasta poate avea loc numai dacă nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare. Or, constituie agravare a situației inculpatului *orice modificare a învinuirii care fie mărește volumul de învinuire referitor la faptă fără reîncadrare a faptei în baza unei legi mai aspre, fie duce la reîncadrarea acțiunilor în baza unei legi mai aspre, fie completează învinuirea cu niște semne calificative care nu au fost puse persoanei sub învinuire sau în orice alt mod duce la agravarea situației inculpatului.*
8. Apreciind din punct de vedere al pertinentei, concludenții, utilității și veridicității, în ansamblu cu toate probele administrate atât în ședința de judecată a instanței de fond și a celei de apel, Colegiul penal constatată cu certitudine, că instanței nu i-au fost prezentate probe privind faptul, că inculpatul CONIȘESCU Andrei a comis infracțiunea imputată.
9. Potrivit jurisprudenței naționale și a CțEDO, avînd în vedere dispozițiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărâre de condamnare bazându-se exclusiv pe dosarul din prima instanță în temeiul căruia inculpatul fusese achitat. Instanța de apel urmează să procedeze la o nouă audiere a anumitor martori ai acuzării solicitați de părți (hotărârile CEDO Popovici împotriva Moldovei din 27 noiembrie 2007, §72, și Dănila împotriva României din 8 martie 2007, §62-63). Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea învinuitului (hotărârea CEDO Spînu împotriva României din 29 aprilie 2008, §60).
10. În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6 §2 și e obligatoriu, inter alia, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.
11. Nerespectarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală, care îl obligă pe acuzatorul de stat, după o hotărâre de achitare pronunțată de prima instanță, să prezinte în ședința de judecată anumite probe în susținerea acuzațiilor penale aduse inculpatului, urmează să fie apreciată ca nesustinere a acuzațiilor penale în privința inculpatului în cadrul examinării anelului

declarat împotriva sentinței de achitare.

2. Ignorarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului și încălcarea prevederilor art. 24 și art. 26 din Codul de procedură penală lezează dreptul inculpatului la un proces echitabil, drept garantat de art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
3. Astfel, în ședința instanței de apel, acuzatorul de stat n-a prezentat nici o probă care ar fi demonstrat vinovăția inculpatului CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii imputate lui, în baza art. 328 alin.(3), lit. d) Codul penal, *or, conform art. 415 CPP: (2¹) Judecînd apelul declarat împotriva sentinței de achitare, instanța de apel nu este în drept să pronunțe o hotărîre de condamnare fără audierea învinuitului prezent, precum și a martorilor acuzării solicitate de părți. Martorii acuzării se audiază din nou în cazul în care declarațiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea inculpatului.*
4. Martorii IONIȚĂ Veaceaslav și UNTILĂ Veaceslav care au fost interogați în instanța de apel au dat aceleași declarații, ca și în instanța de fond, declarații care demonstrează, cu certitudine, nevinovăția lui CONIȘESCU Andrei în comiterea infracțiunii, imputate lui.
5. Astfel, Colegiul penal constată și consideră că instanța de fond, în prezența circumstanțelor analizate mai sus, corect a concluzionat că CONIȘESCU Andrei trebuie să fie achitat pe art. 328 alin.(3), lit. d) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.
6. Reieșind din cele sus-indicate, în baza art. art. 415 alin.(1), p. 1, lit. c), 417, 418 Cod procedură penală, Colegiul penal, -

DECIDE:

Se respinge, ca nefondat, apelul procurorului AXENTIEV Alexei, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 19 octombrie 2015, în privința lui CONIȘESCU Andrei Ion și se menține această sentință fără modificări.

Decizia este executorie și poate fi supusă recursului la Curtea Supremă de Justiție în termen de 30 de zile.

Decizie motivată, pronunțată public la 01 martie 2016, ora 14:00.

Președintele ședinței: /semnătura/

Judecătorii: /semnăturile/

Copia corespunde originalului

Judecător

Xenofon Ulianoschi